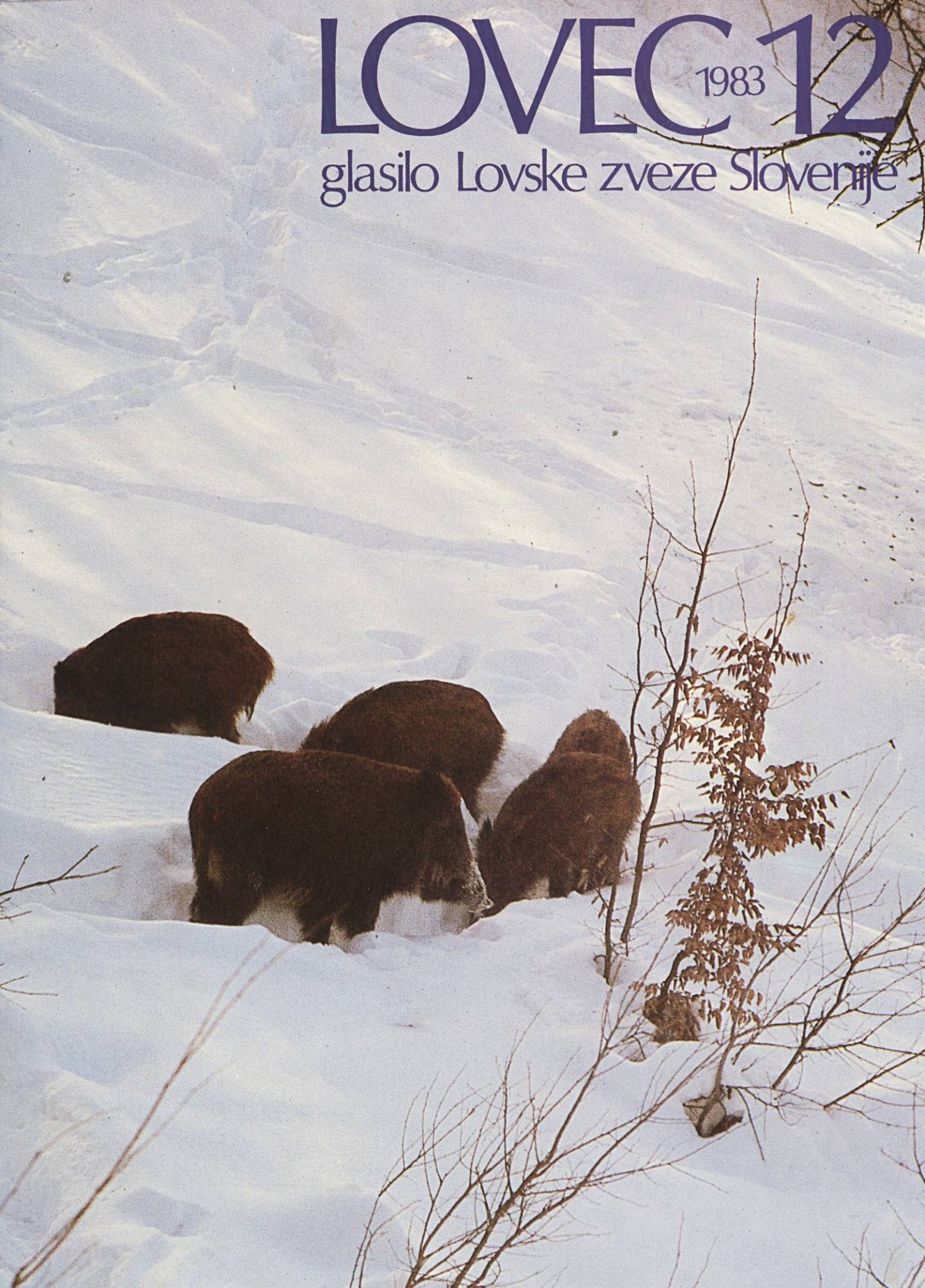

LOVEC 12

1983

glasilo Lovske zveze Slovenije

LOVEC

glasilo
Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXVI. št. 12

december—gruden 1983

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik Borut Ingolič

Odgovorni urednik Boris Leskovic
Ivan Božič, France Cvenkel, Branko
Galjot, Jelo Gašperšič, Vitomir
Mikuletič, Vinko Opalk, Polona
Terčelj, Veljko Varičak.

Lektor in korektor Sončika Lorenci

Tajnica uredništva Magda Vetrih

Lovci izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku
leta, v januarju.

Ta številka je izšla v 22 500 izvodih.
Po mnenju Republiškega sekretariata
za kulturo in prosveto SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Letni prispevek zveze lovskih druženj

po članu lovske družine Lovski zvezi
Slovenije, v katerem je vračunana tudi
naročnina za glasilo LOVEC za leto 1983,
je 570 din (od tega za glasilo Lovc
350,50 din).

Za druge naročnike

je letna naročnina 360 din, za inozemstvo
750 din. Posamezen izvod revije je 35 din.
Naročnino je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC,

Župančičeva 9 — p. p. 505,

61001 Ljubljana.

Telefon (061) 214 948.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo.

Cene malim oglašom:

do 15 besed 134 din, od 15 do 25 besed
160 din, od 25 do 30 besed 340 din.

Za vsako nadaljnjo besedo 10 din.

Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun

Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.

IZ VSEBINE:

Alojz Černe	380	Posvetovanje lovcev in kmetijcev v Gornji Radgoni
France Cvenkel	382	Spremenjeni predpisi v XVI. pogl. Slovenskega lovskega priročnika
Marjana Hönigsfeld	386	Vidra v pasti
Janez Pernat	391	Po krvnem sledu...
	395	Še enkrat: kako preprečiti napake pri odstrelu srnjakov? — Dr. Branko Kristen
Franc Šetinc	396	Lovske zgode in prigode
	399	Kazen za gospodarski prestopok
Lovska organizacija:	401	LD Udenboršt je odprla lovsko koč — R. Marenčič
	402	Podpis listine o sodelovanju med slovenskimi lovci ob meji — J. P.
	402	Lovsko strelsko tekmovanje treh dežel — J. P.
	403	Tekmovanje gorenjskih lovcev za pokal Toneta Prestorja — J. Troha
	403	Pomerili so se v streljanju za prehodni pokal Mercatorja — Alojz Arko
V spomin:	404	Janko Manfreda
	404	Avgust Boršič
	405	Anton Jager
Lovski oprtnik:	405	Spomin na očeta — Milka Vitrih
Jubilanti:	405	Andrej Babnik — sedemdesetletnik
	406	Janez Strgovšek — osemdesetletnik — M. K.
	406	Milan Zabukovec-Miloš — šestdesetletnik — F. J.
Lovska kinologija:	407	Preizkušnja lovskih psov za lov na divje prašiče — Ivan Caf
	408	O lovski kinologiji na Gorenjskem — S. P.
Vpeta priloga te številke:		Kazalo LXVI. letnika glasila LOVEC

BARVNA SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

Lani so v Sloveniji odstrelili 1600 divjih prašičev, kar je največ doslej. Spričo dejstva, da odstrelijo v Evropi vsako leto 250 000 teh živali, da zaseda divji prašič v odstrelu 2. mesto — takoj za srnjadjo — lahko ugotovimo, da naše naravne možnosti preslabo izkoriščamo. Tako v Evropi kot pri nas se divji prašič številčno in prostorsko širi, med drugim tudi zaradi velike prilagodljivosti te vrste, katere gojitve mora biti uravnovešena z učinkovitimi in znanimi ukrepi za omejevanje škod v kmetijstvu. To pa je izključno naloga in dolžnost lovskih organizacij in njihovega usklajenega dela v lovskogojitvenih območjih.

Zaradi velikega prirastka divjih prašičev sodi med temeljne gojitvene naloge tudi močno poseganje med ozimce (na sliki skupaj s svinjo) in varovanje srednje starih, doraščajočih živali. Ustreznejša starostna in spolna struktura populacij je porok za manjše škode pa tudi pogoj za trofejno dozorevanje.

Foto Konrad Lampe, Diana

SLIKA NA DRUGI STRANI OVITKA — STR. 378:

Portret kozoroga

Foto Janez Černač, Diana

Posvetovanje lovcev in kmetijcev v Gornji Radgoni

Alojz Černe, strokovni sekretariat LZS

V okviru že tradicionalnega kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni je bilo letos prvič organizirano posvetovanje lovcev in kmetijcev o skupnih prizadevanjih za ohranitev poljske divjadi in o vse bolj perečem problemu preprečevanja škod od divjadi na kmetijskih rastlinah.

Posvetovanje je 26. 8. 1983 organizirala Skupnost OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije, s sodelovanjem Lovske zveze Slovenije, v prostorih sejmišča v Gornji Radgoni. Vabilu na posvetovanje se je odzvalo okoli 50 predstavnikov, in sicer Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zadrugne zveze Slovenije, Zemljiške skupnosti, Splošnega združenja za kmetijstvo, Kmetijskega inštituta Slovenije, medobčinskih inšpektoratov Celja, Maribora, Nove Gorice in Ptuja, skupščin občine Lendava, Murska Sobota in Kočevje, UIS — enote Murska Sobota, enote Lendava, enote Gornje Radgone in enote Novega mesta, VTOZD za veterinarstvo, Lovske zveze Slovenije, Zvez lovskih družin Gornje Radgone, Prekmurja in Maribora, OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije ter še nekateri drugi predstavniki sorodnih organizacij.

Po tako številni udeležbi lahko sklepamo, da so se posvetovanja udeležile praktično vse organizacije, katerih dejavnost poteka na skupnem prostoru — kmetijskih tleh, kar je dalo posvetovanju še poseben pomen.

Za posvetovanje je bilo prijavljenih sedem referatov. Pet referatov so dobili udeleženci že z vabilom, dva pa na samem posvetovanju.

V uvodni razpravi je Janez Nečemer, ki je posvetovanje tudi vodil, udeležence seznanil z vse hujšimi problemi pri ohranitvi poljske divjadi in z vse bolj nestrpnim in včasih tudi zelo neobjektivnim odnosom javnosti do lovcev oziroma do parkljaste divjadi zaradi povzročanja škod na kmetijskih rastlinah. V razpravi so nato obravnavali dve po-

vsem različni temi, in sicer kmetijstvo — poljska divjad ter škode, ki jih kmetijstvu povzroča velika divjad.

Proti pričakovanju lovcev so se vsi navzoči zavzeli za to, da se na kmetijskih tleh vzpostavijo take razmere, da bo še naprej zagotovljen obstoj tako poljske divjadi kot drugih živali, ki živijo na obdelanem svetu. Kmetijci so sicer poudarili, da ima primarni namen zagotovitev hrane, saj je v načrtu, da mora Slovenija pridelati najmanj 80 % lastne hrane, vendar pa nikakor ne na račun osiromašenja okolja, saj je to lahko škodljivo tudi za kmetijstvo. Pri agromelioracijskih posegih nismo doslej v ničemer upoštevali ekološkega vidika, kar ima za posledico izginjanje vsega živalskega sveta, razen škodljivih žuželk, ki vse bolj ogrožajo pridelovanje kmetijskih rastlin. Na velikih golih kmetijskih površinah pa se tudi že kaže vse večji vpliv vetra na zmanjšanje plodnosti zemljišč. Udeleženci posvetovanja so ugotovili, da lovci doslej niso sodelovali pri agromelioracijskih načrtih (ali pa premalo) z zahtevami, da je treba za poljsko divjad zagotoviti primerne razmere. Glede vse večje uporabe agrokemičnih sredstev pa so

kmetijci poudarili, da je to danes nujno zlo, saj brez kemičnih sredstev v tako porušenem okolju ni mogoče pokriti vseh potreb po hrani. Kemična sredstva bodo zato v kmetijstvu uporabljali še naprej, čeprav se že zavedamo, da so škodljiva za zdravje ljudi in živali. Kmetijci so zelo ugodno ocenili referat »Poljska divjad«, ki ga je pripravil strokovni sekretariat Lovske zveze Slovenije, in so skoraj v vsem soglašali s predlaganimi ukrepi za zagotovitev primernih življenjskih razmer za poljsko divjad.

Kot je bilo pričakovati, so bili kmetijci manj naklonjeni veliki divjadi, zlasti divjim prašičem in jelenjadi, ki ponekod povzroča že preobčutne škode, kar trenutno zavira oživiljanje kmetijstva na do pred kratkim opuščenih kmetijskih tleh. Ogrožena so zlasti nekatera območja v Suhi krajini, na Dolenjskem, v Prekmurju, Brkinah in drugod. Po ocenah povzročajo največ škode, več kot 60 %, divji prašiči, precej tudi jelenjad, manj pa vsa druga divjad. Lovcem so resno postavili vprašanje, ali ne bi kazalo opraviti rajonizacije za veliko divjad. Za to se je zavzel tudi A. Gergar, ki je v svojem referatu »Lovstvo v Pomurju« zastavil vprašanje, ali divji prašiči sodi v Prekmurje. Podobna vprašanja je bilo slišati tudi na račun vnašanja neavtohtonih vrst, kot so mufloni in damjeki, ki lahko včasih povzročijo občutno škodo. Več vprašanj pa je bilo seveda o problemih zaščite kmetijskih rastlin pred škodami od divjadi. Učinkovite zaščite ni, praktično je tudi nemogoče zaščititi vse kmetijske površine, saj so te površine tudi del življenjskega prostora divjadi. Zaščita kmetijskih posevkov je zdaj zelo slaba. Učinkovitih sredstev ni. Razna mehanična sredstva, kot so strašila in improvizirane ograje, so neučinkovita. Kemičnih odvračalnih sredstev na bazi smrada že dalj časa ni v prodaji, čeprav je tudi njihov učinek največkrat dvomljiv. Dokaj učinkovita

je le električna ograja, ki pa mora biti zelo solidno postavljena, napeljati pa moramo več žic. Z več-
 žično ograjo, ki zanesljivo prepre-
 čuje dostop divjadi na njive, pa je
 mogoče ograditi le večje njivske
 površine ali pa celoten rob gozda,
 ki meji na polje. Za ograditev po-
 sameznih njiv je taka ograja pre-
 draga. Kot smo imeli priložnost
 slišati, pa lastniki zemljišč elek-
 trično ograjo često namenoma po-
 škodujejo in razdirajo, kar seveda
 zmanjšuje njen učinek. Na koncu
 razprave o problemih zaščite kme-
 tijskih rastlin je večina kmetijcev
 menila, da obveznosti lovske orga-
 nizacije z zakonom niso dovolj
 opredeljene in da bo člen v zakonu,
 ki govori o dolžnostih in obvezno-
 stih glede zaščite, treba spremeniti
 ali dopolniti. Kmetijci so opozarjali
 tudi na slab odnos lovcev do oce-
 njevanja in poravnavanja škod.

Kmetijci so postavili tudi več vpra-
 šanj o neizpolnjevanju odstrelnih
 načrtov, zlasti pri divjih prašičih in
 jelenjadi. Tu pa se je pokazalo, da
 je neizpolnjevanje odstrelnih načr-
 tov posledica slabega dela lovsko-
 gojitvenih območij, saj lovsko-go-
 spodarske načrte usklajujejo prav
 v teh območjih. Skrajni čas je, da
 lovskogojitvena območja zaživijo in
 da se bolj kot doslej vključijo v
 delo vsi podpisniki sporazuma.

Na koncu posvetovanja smo slišali
 nekatere zelo zanimive sklepe, ki
 pomenijo prvi korak k sodelovanju
 med lovci in drugimi uporabniki
 kmetijskega prostora.

Sklepi posvetovanja:

— Posvetovanje je bilo za obe stra-
 ni zelo koristno in taka srečanja bi
 kazalo v okviru radgonskega sejma
 organizirati vsako leto. Na sejmu je
 prikazano tudi delo celotne lovske
 organizacije in ne samo Pomurja,
 kot je bil to običaj zadnja leta.

— Ker je problematika, ki smo jo
 obravnavali na posvetu, zelo aktual-
 na, bo izdana posebna brošura, v
 kateri bodo objavljeni vsi referati,
 razprava in sklepi. Gradivo bodo
 dobile vse lovske, kmetijske in
 druge organizacije, ki jih ti proble-
 mi zanimajo.

— Nujno je tesno sodelovanje med
 kmetijstvom in lovstvom. Med agro-
 melioracijske načrte je treba spre-
 jeti tudi lovske načrte z vsaj mini-
 malnimi zahtevami po zavarovanju
 poljskih gozdičev, živih meja in dru-
 gih grmišč.

*Življenjske razmere za poljsko divjad bomo izboljšali le z osnovanjem remiz
 in krmnih njiv*
 Foto F. Bajt

— Da se ne oblikujejo prevelike
 njivske površine brez vmesnega
 kritja za poljsko divjad in druge
 živali proste narave. Vse večje
 njivske površine je treba obrobati z
 grmovnimi pasovi — vetrobrani.

— Da se za varstvo kmetijskih
 rastlin uporabljajo kemična sred-
 stva na primeren način in v koli-
 činah, ki za divjad niso škodljive.

— Vse ravninske gozdiče in druge
 pogozdene površine med obdela-
 nim svetom je treba zaščititi kot
 trajne rezervate s posebnim name-
 nom za varstvo vseh živalskih vrst,
 ki živijo na polju. V teh rezervatih
 je treba uvesti poseben režim go-
 spodarjenja, ki bo trajno ohranjal
 čim več gozdne podrasti. Uvesti je
 treba sečnjo na golo — panj v
 pasovih po načelih kolobarjenja.

— Lovske organizacije morajo do-
 sledno izpolnjevati načrtovane in
 dogovorjene obveznosti, ki so do-
 ločene v družbenem dogovoru,
 zasti še pri realizaciji načrtovanega
 odstrela velike divjadi.

— Za divjega prašiča je treba iz-
 vesti rajonizacijo.

— Čimbolj je treba znižati škode
 od divjadi tako, da kmetje dobivajo
 različna varovala.

— Objektivno je treba poravnati
 škode od divjadi.

— V vse oblike kmetijskega izobra-
 ževanja je treba vključiti poznavanje
 ekologije, s posebnim poudar-

kom na ekologiji divjadi kot sestav-
 nega dela kmetijskega prostora.

— V sredstvih javnega obveščanja
 je treba objektivno in dokumenti-
 rano prikazovati lovstvo in lovsko
 organizacijo, ki skrbi za varstvo
 divjadi in njenega naravnega oko-
 lja.

Čeprav posvetovanje ni bilo pri-
 stojno sprejeti sklepe, ki bi bili ob-
 vezni za vse uporabnike kmetijske-
 ga prostora, pa so sklepi, do kate-
 rih so prišli na posvetovanju, trdna
 osnova za sodelovanje med lovci
 in kmetijci pri ohranjanju živ-
 ljenjskih razmer poljske divjadi. Od
 vsake posamezne lovske organiza-
 cije pa je odvisno, kako se bo vklju-
 čila v agromelioracijske načrte in
 s sodelovanjem s kmetijskimi orga-
 nizacijami zagotovila primerne živ-
 ljenjske razmere za divjad.

Spremenjeni predpisi v XIV. poglavju Slovenskega lovskega priročnika

France Cvenkel

SLOVENSKI LOVSKI PRIROČNIK (tretja dopolnjena izdaja), ki ga je leta 1980 izdala Lovska zveza Slovenije kot knjigo Zlatorogove knjižnice št. 1/2, je naš sedanji temeljni lovski učbenik. Uporabljajo ga zlasti lovski pripravniki in kandidati za lovske čuvaje. Slovenski lovski priročnik navaja tudi več zakonov, odločb, uredb in odlokov, ki (sedaj) niso več veljavni, ker so jih nadomestili novejši predpisi.

V načrtu je sicer nov lovski priročnik, vendar bo do njegove izdaje minilo vsaj še leto dni. Zato bi bilo v škodo zlasti vsem tistim, ki so pred lovskim izpitom oziroma se pripravljajo na lovskočuvajski izpit, če bi čakali, da jih o novostih v lovski in sorodni zakonodaji seznani šele nov lovski učbenik. Po sklepu uredniškega odbora našega glasila bo ta naloga še najhitreje opravljena z objavo v Lovcu.

Sicer so na splošno v naši zakonodaji spremembe na dnevnem redu. Morda bo medtem, ko bo to poročilo o spremembah v tisku, že zopet kaj novega. Na obzoru je npr. nov zakon o gozdovih, ki ga pripravljajo in o njem razpravljajo že tretje leto. Po sprejetju tega zakona bodo najbrž sledile tudi spremembe raznih izvršilnih predpisov, ki se bodo nanašali tudi na lovstvo.

Avtor pričujočega poročila sem v Slovenskem lovskem priročniku napisal oziroma sestavil XIV. poglavje — Varstvo narave (od 728. do 762. strani), kjer je navedenih veliko predpisov, ki so po letu 1980 prenehali veljati oziroma so jih nadomestili drugi. Da ta knjiga ne bi posredovala napačnih podatkov, je lovce in druge njene uporabnike nujno treba sezniniti s spremembami, ki so nastale v triletnem obdobju, od izdaje priročnika do sedaj.

Seveda bo marsikdo rekel, le čemu te vedno menjajoče se predpise tiščimo v knjigo. Deloma ima prav, toda ne moremo mimo Pravilnika o organizaciji gojitveno-čuvajske službe ter o programu in načinu opravljanja izpita za lovske čuvaje, ki je izvršilni predpis Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, ki ga je sprejela Skupščina SR Slovenije. Omenjeni pravilnik namreč v 9. in 10. členu določa, da »lovskočuvajski izpit obsega tudi predpise s področja varstva narave in okolja, da lovski čuvaj nadzoruje izvajanje predpisov, ki urejajo varstvo okolja, posebej predpisov o zaščiti določenih živalskih vrst in predpisov o zaščiti določenih rastlinskih vrst«. Torej mora lovski čuvaj — končno pa tudi vsak lovec — te predpise dobro poznati.

Bralec bo najlažje sledil mojemu izvajanju v tem poročilu, če bo odprl tretjo izdajo Slovenskega lovskega priročnika na navedenih straneh in sproti vnašal tu objavljene spremembe. To pa naj stori z navadnim svinčnikom, da ne bo knjige poškodoval. Kajti vse, kar bo prečrtal in spremenil, ima vendarle določeno vrednost, saj so bili ob tretji izdaji priročnika vsi ti zakoni, odločbe, uredb, odloki itd. — veljavni.

XIV. VARSTVO NARAVE, 728. stran:

V 2. odstavku je treba prečrtati stavek: »Republiški Zakon o varstvu narave (Ur. list SRS, št. 7/70) pravi v 3. členu: Izvrševanje določb tega zakona ter predpisov, izdanih na njegovi podlagi, nadzoruje urbanistična oziroma druga inšpekcija, ki je pristojna za ustrezno področje varstva narave (gozdarska, kmetijska, vodnogospodarska, sanitarna, lovska ipd.).«

Zakon o varstvu narave namreč ne velja več od 21. jan. 1981. Zamenjal ga je Zakon o naravni in kulturni dediščini (Ur. list SRS, št. 1/81).

A. VARSTVO ŽIVALSTVA, 729. stran:

V 1. in 2. vrsti zamenjamo navedbo »Zakona o varstvu narave (Ur. list SRS, št. 7/70)« z navedbo »Zakona o naravni in kulturni dediščini (Ur. list SRS, št. 1/81).«

I. SESALCI, vse leto zaščiteni, 729. stran:

Odstrela določenega števila zaščitenih sesalcev (hermelina, male podlasice, veverice, vidre, risa, planinskega zajca) ne dovoli več republiški sekretar za

kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, kakor je navedeno v 2. odstavku, pač pa predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Na podlagi Zakona o sistemu državne uprave in o izvršnem svetu Skupščine SRS ter o republiških upravnih organih (Ur. list SRS, št. 24/79) je Skupščina SRS sprejela Zakon o organizaciji in delovnem področju republiških upravnih organov (Ur. list SRS, št. 5/80 in št. 12/82). Po tem zakonu je vlogo Republiškega sekretariata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano prevzel Republiški komitej za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, pooblastila, nanašajoča se na republiškega sekretarja omenjenega sekretariata pa predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Sedanji prostori Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano so v Ljubljani, Parmova 33.

DELNO ZAŠČITENI SESALCI, 731. stran:

K 1. odstavku moramo dodati: Lov na divjad posameznih vrst lahko trajno ali začasno prepovesta tudi za lovstvo pristojni občinski upravni organ in predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Divjad lahko zavarujeta — zaradi redkosti vrste, koristi za gospodarstvo ali iz drugih utemeljenih razlogov — občinski organ na območju občine, predsednik komiteja pa na širšem območju.

V 2. odstavku se je pri tiskanju priročnika vrnila tiskarska napaka, ki naj jo ob tej priložnosti odpravimo. Del leta Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (v nadaljnjem besedilu Zakon o varstvu divjadi) dovoljuje loviti divjega prašičamerjasca in svinjo, medtem ko je po 13. členu navedenega zakona divjega prašiča-mladiča dovoljeno loviti vse leto, vendar samo s strelom iz risane cevi in z naboji ustrezne moči (Odločba o vrsti in moči lovskega orožja ter moči nabojev..., Ur. list SRS, št. 7/78). Zato torej je potrebno besedo »mladič« (divjega prašiča) — črtati.

Glasovi za in proti kanji še vedno burijo duhove in marsikje povzročajo protizakonito ravnanje. Mladega lovca je treba vzgajati drugače. Foto B. Krže

Vse o medvedu v 3. odstavku sicer velja, vendar je k navedbi, da je medved na večjem delu ozemlja SR Slovenije nezaščiten, potrebno dodatno pojasnilo. Republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano oziroma po novem predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano naj bi po 13. členu Zakona o varstvu divjadi določil območje, na katerem je medveda dovoljeno loviti le od 1. 10. do 30. 4. Ker pa le-tega območja ni določil, zato še nadalje velja Odredba o območju v SR Sloveniji, na katerem je medved zaščiten (Ur. list SRS, št. 29/66).

Ta odredba po letu 1966 v Lovcu še ni bila objavljena, zato ne bo odveč, če ponovimo meje območja, v katerem je medved zaščiten od vstevši 1. maja do vstevši 30. septembra:

»Na jugu meja med SR Hrvatsko in SR Slovenijo od vasi Dol ob reki Kolpi

do vstopa ceste Reka—Ilirska Bistrica na območje SR Slovenije; od tu ta cesta prek Ilirske Bistrice do Pivke; od tu železniška proga do Borovnice; od tu cesta do vasi Podpeč, Tomišelj, lška vas, Ig, Pijava gorica, Raščica, Ponikve, Videm, Zdenska vas, vas Krka; od tu reka Krka do vasi Žužemberk; od tu cesta do vasi Dobrnič, cesta do vasi Rdeči kal, Mirna peč in cesta do Novega mesta; od tu železniška proga do Semiča, cesta do krajev Kot, Črnomelj, Kanižarica, Tanča gora in Stari trg ob Kolpi ter cesta do meje s SR Hrvatsko ob reki Kolpi pri vasi Dol.«

Izven tega zaščitnega območja medved sicer ni zavarovan, vendar morajo lovci oz. lovske organizacije tudi izven njega obvezno izvajati Samoupravni sporazum v enotnih gojitvenih smernicah v SR Sloveniji za obdobje 1980 do 1985. V tem sporazumu je o med-

vedu (I. poglavje) med drugim sprejeto: »Veljajo omejitve o načinu lova (48. člen Zakona o varstvu divjadi), o moči krogla (Odločba) in dosledno je treba varovati vodeče medvedke.«

Zakon o varstvu divjadi, 48. člen, prepoveduje streljati medveda na kakršnem koli skupnem lovu. Odločba o vrsti in moči lovskega orožja itd. (Ur. list SRS, št. 7/78) dovoljuje streljati medveda le iz risane cevi in z naboji kalibra vsaj 7,0 mm, s kroglo, ki je težka vsaj 11,0 g in ima na 100 m zadetno silo vsaj 350 kpm.

II. PTICE, vse leto (popolnoma) zaščitene, 733. stran:

Sredi strani je potrebno popraviti odstavek, ki pravi, da »odstrel določenega števila planinskih orlov, belk, samic gozdnega jereba, ruševk itd. more dovoliti republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano«.

Naziv »republiški sekretar« zamenjamo s »predsednik Republiškega komiteja«. V odstavku spredaj smo že pojasnili, zakaj moramo to storiti.

Tudi naslednji odstavek je treba popraviti tako, da ga beremo: Lov na druge vse leto zaščitene ptice, navedene v 1. odstavku 12. čl. Zakona o varstvu divjadi, pa izjemoma dovoli Republiški komite za kulturo. Četrti člen Odloka o zavarovanju redkih ali ogroženih živalskih vrst ter njihovih razvojnih oblik (Ur. list SRS, št. 28/76) pravzaprav določa, da izjemen odlov oz. odstrel zavarovanih živali lahko dovoli Republiški sekretariat za urbanizem. Toda z Zakonom o organizaciji in delovnem področju republiških upravnih organov itd. izvršnega sveta Skupščine SRS (Ur. list SRS, št. 50/80) je pristojnost za izdajanje takih dovoljenj prenesena na Republiški komite za kulturo.

Iz navedenega razloga moramo na tej strani popraviti še naslednji odstavek oz. stavek, ki naj ga odslej beremo: Izjemen odlov oz. odstrel ptic, ki niso divjad, iz enakih in podobnih razlogov more dovoliti Republiški komite za kulturo.

VI. IZJEMEN ODLOV IN KAZNI, izjemen odlov z Odlokom zaščitene živali, 745. stran:

Iz že znanega razloga v 5. vrsti odstavka zamenjamo naziv »Republiški sekretariat za urbanizem« z nazivom »Republiški komite za kulturo«.

V Lovcu, št. 9/81, je objavljena Odredba o odškodninskem ceniku za povračilo škode na divjadi, ki je razveljavila Odločbo o odškodninskem ceniku za povračilo škode na divjadi iz leta 1978. Zato moramo 3. odstavek

skoraj v celoti popraviti. Odslej naj bi ga brali takole: Proti kršilcem Zakona o varstvu divjadi je naperjena tudi Odredba o odškodninskem ceniku za povračilo škode na divjadi (Ur. list SRS, št. 22/81). Lovska organizacija, ki upravlja lovišče, lahko zahteva denarno odškodnino za vsako posamezno divjad. Za škodo, prizadejano divjadi na

protizakonit način, je odškodnina npr.: za hermelina ali podlasico 2000,00 din, za laboda ali orla 25 000,00 din, za veliko uharico 10 000,00 din, za vsako sovo druge vrste 5000,00 din, za kanjo ali lunja 5000,00 din, za postovko 1000,00 din itd.

Odstavek sredi strani, ki govori o kaznovanju kršilcev Odloka o zavarovanju redkih ali ogroženih živalskih vrst ter njihovih razvojnih oblik (Ur. list SRS, št. 28/76, in Lovec, št. 3/77), se v celoti spremeni, ker je po 112. členu Zakona o naravni in kulturni dediščini (Ur. list SRS, št. 1/81) prenehal veljati Zakon o varstvu narave (Ur. list SRS, št. 7/70).

Zakon o varstvu narave je v 21. členu definiral dejanja zoper ta odlok za prekrške in predpisal kazni, medtem ko Zakon o naravni in kulturni dediščini sankcij zoper kršilce ne vsebuje.

Vsekakor bi bilo po Zakonu o prekrških zoper javni red in mir (Ur. list SRS, št. 16/74), 11. člen, možno kaznovati tiste, ki lovijo ali pobijajo za kmetijstvo in gozdarstvo koristne ptice in sesalce ter uničujejo njihova gnezda in legla. Po katerem predpisu pa naj bo kaznovan kršilec, ki je pokončal živali, navedene v Odloku, ki pa jih ni moč označiti »za kmetijstvo in gozdarstvo koristne«? Te so npr. vodomec, galebi in čigre, slapniki, ponirki, plamenec, kormorani, mačjeoka kača, drevesni polh, metulj gorski apolon, hrošč rogač itd. Izhod iz zagate ponuja Kazenski zakon SRS (Ur. list SRS, št. 12/77).

Odlok o zavarovanju redkih ali ogroženih živalskih vrst ter njihovih razvojnih oblik se še vedno navezuje na Zakon o varstvu narave in v smislu njegovega 9. člena razglša vse v svojem seznamu navedene žuželke, dvoživke, ptice in sesalce za naravne znamenitosti. Vsaka naravna znamenitost je pa dobrina splošnega pomena in zato pod posebnim varstvom. Kazenski zakon SRS poškodovanje ali uničenje... naravnih znamenitosti (člen 178) in nedovoljen izvoz... naravnih znamenitosti (člen 179) uvršča h kaznivim dejanjem zoper družbeno premoženje in predpisuje tudi kazni (zapor od 3 mesecev do 5 let).

Da se razumemo: Dejanja zoper zadevni odlok so bila kazniva dejanja tudi že pred sprejetjem (konec leta 1980) Zakona o naravni in kulturni dediščini, saj je Kazenski zakon SRS v veljavi od leta 1977. Toda hkrati so bila taka dejanja po Zakonu o varstvu narave tudi prekrški, za katere je kazni lahko izrekel po enostavnem postopku ob-

PREGLED ZAŠČITA ŽIVALSTVA V PROSTI NARAVI

(Po Zakonu o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč in po Odloku o zavarovanju redkih ali ogroženih živalskih vrst ter njihovih razvojnih oblik)

SESALCI

Šest (6) vse leto zavarovanih vrst sesalcev, ki so divjad: hermelin, mala podlasica, veverica, vidra, ris, planinski zajec.

Vse leto zavarovane 4 vrste sesalcev, ki niso divjad: jež, podlessek, vrtni polh, drevesni polh.

Sedemnajst (17) vrst del leta zavarovanih sesalcev, ki so divjad: kozorog, muflon, jelenjad, damjek, divji prašič — svinja in merjasec, gams, srnjad, svizec, poljski zajec, kuna belica, kuna zlatica, dihur, jazbec, divja mačka, volk, navadni polh, medved.

Vse leto nezavarovane 4 vrste sesalcev, ki so divjad: lisica, pižmovka, divji prašič-mladič in lanščak, mink.

Vse leto nezavarovane vrste sesalcev, ki niso divjad: krt, rovk, netopirji, miši, voluharji, podgane.

PTICE

Vse leto dovoljeno loviti 3 vrste: siva vrana, sraka, šoja.

Del leta (v lovni dobi) dovoljeno loviti 18 vrst: njivska gos, mlakarica, regelj, krehelj, črna liska, fazan, rdečenoga jerebica, poljska jerebica, golob grivar, divja grlica, turška grlica, veliki kljunač, kozica ali bekasina, kragulj, skobec, ruševac-samec, gozdni jereb-samec, divji petelin-samec (v letu 1983 še vse leto zaščiten).

Druge ptice vseh vrst so popolnoma zavarovane vse leto!

PLAZILCI

Vse leto zavarovanih 6 vrst: želva sklednica, navadni gož, progasti gož ali kravarica, belica, mačjeoka kača ali črnostrel, rilčasti gad ali laški gad.

DVOŽIVKE

Vse leto zavarovani vrsti: človeška ribica ali močeril, zelena žaba v tekočih vodah.

Del leta zavarovani vrsti: zelena žaba v stoječih vodah v aprilu in maju, rjava žaba ali sekulja v marcu (z Odredbo o varstveni dobi rib ter o najmanjših dolžinah lovni rib, rakov, žab in školjk, Ur. list SRS, št. 7/78).

ŽUŽELKE IN JAMSKE ŽIVALCE

Vse leto zavarovanih 14 vrst žuželk: orjaški krešič, planinski kozliček, kovač, strojar, kozliček-*Aegosoma scabricorne*, nosorožec, rogač, puščavnik, gorski apolon, veliki nočni pavlinček, kraški pavlinček, pedic-*Erannis ankeraria*, prelec-*Drymonia vittata*, kobilica-*Saga pedo*.

Vse leto so zavarovani hrošči in metulji vseh vrst nad gozdno mejo.

Vse leto so zavarovane vse živalske vrste, ki stalno žive v podzemeljskih jamah in podzemeljskih vodah.

Vse leto so zavarovane gozdne mravlje, njih bube (jajčeca) in mravljišča (Po Uredbi o urejanju posameznih razmerij iz zakona o gozdovih, iz leta 1975).

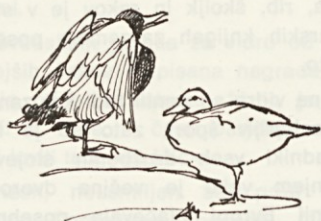
Opomba: Dodatno lahko zavarujejo divjad določenih vrst v utemeljenih primerih občinski upravni organ, pristojen za lovstvo, predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter lovska organizacija s svojim sklepom.

Izjemen odstrel v utemeljenih primerih lahko dovolijo Republiški komite za kulturo, predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter občinski upravni organ, pristojen za lovstvo.

činski sodnik za prekrške. Po sprejemu Zakona o naravni in kulturni dediščini pa to ni več mogoče, ker taka dejanja niso več prekrški, ampak kazniva dejanja, ki jih obravnavajo le redna, temeljna sodišča — po precej bolj zapletenem postopku.

Zakaj enostavno, če gre tudi komplicirano!!

V zadnjem odstavku je obvezno treba zadnji dve vrsti prečrtati in ju nadomestiti z besedilom »cenik za povračilo škode na ribah, 2. in 3. člen, (Ur. list SRS, št. 17/80). Odškodnina za vsako žabo, ulovljeno v nasprotju s predpisom v tako imenovanih varstvenih vodah, je 550,00 din, v tako imenovanih športno-ribolovnih vodah pa 275,00 din.

B. VARSTVO RASTLINSTVA

Od 747. pa do 754. strani Slovenskega lovskega priročnika ni sprememb. Na strani 755, v zadnjem odstavku (spodaj), je pa naziv »Republiški sekretariat za urbanizem« treba zamenjati z nazivom »Republiški komite za kulturo«. Navedeni komite namreč lahko dovoli izkopavanje, prenašanje in gojitev rastlin zavarovanih vrst ter njih razpošiljanje, odnašanje ali izvoz v tujino...

Vsi trije odstavki na 756. strani zgoraj o kaznovanju kršilcev Odloka o zavarovanju redkih in ogroženih rastlinskih vrst (Ur. list SRS, št. 15/76, ali Lovec, št. 4/77) odpadejo, ker Zakon o varstvu narave ne velja več.

Nadomesti jih naslednji odstavek:

Odlok o zavarovanju redkih ali ogroženih rastlinskih vrst (Ur. list SRS, št. 15/76, ali Lovec, št. 4/77) se še vedno navezuje na Zakon o varstvu narave in v smislu njegovega 9. člena razglašajo vse v svojem seznamu navedene rastline za naravne znamenitosti. Vsaka naravna znamenitost je pa dobrina splošnega pomena in zato pod posebnim varstvom. Kazenski zakon SRS uvršča poškodovanje ali uničenje... naravnih znamenitosti (člen 178) in nedovoljen izvoz... naravnih znamenitosti (člen 179) med kazniva dejanja zoper družbeno premoženje in predpisuje tudi kazni (zapor od 3 mesecev do 5 let).

C. V SR SLOVENIJI ZAVAROVANA POKRAJINSKA OBMOČJA IN NARAVNE ZNAMENITOSTI

a) Narodni park, 756. stran:

Pod št. 1 je naveden Triglavski narodni park, ustanovljen z odlokom skupščine SRS leta 1961 (Ur. list LRS, št. 18/61), katerega velikost je bila le 2000 ha.

Skupščina SRS pa je 17. 5. 1981 sprejela Zakon o Triglavskem narodnem parku (Ur. list SRS, št. 17/81). S tem zakonom se je velikost tega parka zelo povečala. (Po podatku Geodetskega zavoda SRS je skupna velikost celotnega parka 84 805 ha.)

Bralec lahko dobi podrobnejše podatke o Triglavskem narodnem parku v Lovcu, št. 1/82, od 9. do 11. strani.

b) Naravni rezervati, 757. stran:

Pri treh zaporednih številkah so potrebni popravki oz. dopolnila, da preberemo:

8. Kozlerjeva gošča pri Črni vasi na Ljubljanskem barju (gozdni rezervat), 5,13 ha; Ur. list LRS, 24/51.

9. Krakovski gozd pri Kostanjevici na Krki (gozdni rezervat); Ur. list LRS, 12/52.

10. Notranjski Snežnik (botanični rezervat), 195,60 ha; Ur. list LRS, 4/64.

d) Spomeniki oblikovane narave (hortikulturni spomeniki), 757. in 758. stran:

Pri petih zaporednih številkah so potrebni popravki oz. dopolnila, da bemo:

30. Grad v Prekmurju, park, 3,66 ha; zavar. Zavod za spom. varstvo LRS, 24. 1. 1948.

39. Pohorski dvor pri Razvanju, lipov drevored, 0,40 ha; Ur. list LRS, 5/52.

40. Ipavčevo v Pivoli pri Hočah, nasad eksotičnih dreves, 0,44 ha; Ur. list LRS, 20/52.

44. Dvor Hotemež pri Radečah, grajski park, 3 ha; Ur. list LRS, 8/50.

49. Češenik pri Domžalah, park, 1,75 ha; Ur. list LRS, 8/52.

Č. GORSKA STRAŽA IN ZVEZA DRUŠTEV ZA VARSTVO OKOLJA V SLOVENIJI

Dopolnimo zadnji odstavek oz. stavek na 762. strani tako, da ga bemo:

Po upravni plati so te zadeve v pristojnosti Republiškega komiteja za kulturo (Ljubljana, Cankarjeva 5) in Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora (Ljubljana, Župančičeva 6).

Grlica

Foto J. Papež, Diana

Vidra v pasti

Lov, razširjenost in ogroženost vidre v Evropi in Sloveniji

Marjana Hönigsfeld

»Ni velika kot slon. Ni nevarna kot medved, četudi je roparska žival. Ne more se meriti z morskim volkom, čeravno plava izvrstno. Ne moremo jo imenovati koristno, čeravno izdelujemo iz njenega kožuha najfinejše krzno. Njeno meso nima nobene posebne cene, čeprav je užitno. Njeni deli navadno ne krasijo niti lovske sobe niti lovskega klobuka. In vendar! Kdo bi se ne zanimal zanj! Kak bi moral biti lovec, ribič, prijatelj narave, ki je ne bi želel natančneje spoznati!«

Tako se je spraševal neznani pisec članka o vidri v Lovcu že leta 1910. Čeravno naj bi ta živalska vrsta zanimala vsakega ljubitelja narave, sodi vidra (*Lutra lutra* L. 1758) med najslabše poznane avtohtone sesalce. Zelo se bomo morali potruditi, da je ne bo doletela usoda njenega sorodnika, evropske norke (*Mustela lutreola* L. 1761), ki je izginila iz Evrope, preden smo jo utegnili pobliže spoznati. Do konca preteklega stoletja je bila evropska vidra pogosta po vsej Evropi. Njeno življenjsko območje (areal razširjenosti) je eno največjih med sesalci, kljub temu pa je geografska variabilnost vrste glede na morfološke značilnosti zelo majhna. Razširjena je v palearktični, indomalajski in severnoafriški regiji; v Evropi je ni le na Grenlandiji, Islandiji in severu Sovjetske zveze. Prvotni areal pa je danes močno skrčen: vidra je v zadnjih desetletjih izginila iz večjega dela srednjeevropskih držav, npr. iz Zvezne republike Nemčije, Avstrije, Francije in iz vse Švice, izumrla pa je na Siciliji.

Še po drugi svetovni vojni je vidra tudi v Sloveniji živela skoraj v vsakem potoku. Značilno svatovsko cviljenje in brizganje v zimskih nočeh ni bilo redkost. Njena gibčnost, iznajdljivost in igrivost se je zasedla v ljudski domišljiji in našla izraz v basnih in pripovedkah. Ni bilo žage ali mlina, ki ga ne bi občasno ponoči obiskala skrivnostna zver in spet neslišno izginila v spletu obrežnih korenin. Zjutraj so nočnega obiskovalca izdajale le sveže, značilne široke stopinje v snegu ali obrežni mivki...

Težko bi našli žival, do katere se je

človekov odnos v zgodovini lova bolj spreminjal kot do vidre. Bila je zelo priljubljena pa tudi zelo osovražena; priljubljena, kadar je človek občudoval njeno igrivost, razumnost, ljubkost in eleganco v naravi ter zaupljivost in privrženost v ujetništvu; osovražena, kadar si je v ribniku nalovila prelahko dosegljiv plen ali odnesla piščanca z dvorišča. Tako si je nakopala smrtno sovražstvo ribičev in lovcev, ki so si izmislili najrazličnejše, ponekod naravnost grozljive načine lova.

Že najstarejši lovski zakoni so izrecno zapovedovali iztrebljenje vidre. Lov na vidro je bil zelo razširjen in priljubljen po vsej Evropi. Največ so jo lovili zaradi domnevne škode, ki naj bi jo povzročala ribištvu, zelo iskano pa je bilo njeno krzno, za katerega Corneli (1885) pravi: »Kožuh zdrave vidre se, tudi če je ure dolgo v vodi, navzame le malo vlage, kožuh mrtve ali celo le ranjene živali pa takoj izgubi to lastnost.«

Zaradi skrivnega, na vodo navezanega načina življenja neuki ljudje vidre

niso znali uvrstiti v živalski sistem. Dolgo je veljala za dvoživko oziroma nekakšno skrivnostno bitje, ki ni ne sesalec ne riba, pač nekaj vmes, hrani pa se izključno z ribami. Tak položaj je zelo ustrezal duhovščini, saj je vidrino meso popestrilo sicer skromnejši postni jedilnik. Do poznega srednjega veka je bilo vidrino meso redno naprodaj na trgih; poleg bobrovega mesa, rib, školjk in rakov je v starih kuharskih knjigah zavzemalo posebno mesto.

Lov na vidro so cenili tudi kot zanimiv in razburljiv šport, zato so jo lovili pripadniki vseh družbenih slojev. V srednjem veku je večina dvorov v srednji Evropi plačevala posebnega nameščenca, ki je skrbel le za lov na vidre.

Vidrin nepojasnen sistematski položaj je botroval različnim načinom lova: lovili so jo z enakim priborom in na enak način kot ribe. Prvotno so tudi zakoni lov na vidro uvrščali med ribištvo, zato lovski privilegiji plemstva niso vključevali lova na vidro. Sporne

V Angliji so šele leta 1978 prepovedali krvav, brutalen način lova na vidro s tropi psov

lovske pravice so v srednjem veku razvnele prepir med ribiči in plemstvom, ki so ga razrešili s kompromisom — ribiči so obdržali pravico do lova na vidre, če pri tem niso uporabljali strelnega orožja. Zaradi tega došlo se je razvilo toliko vrst pasti za lov na vidro.

Vidro so, predvsem v Angliji, manj v Nemčiji, Avstriji in Franciji, lovili največ s posebej za ta namen zrejenimi psi vidrarji (Otterhounds). Trop psov je prignal izčrpano in onemoglo žival pred lovca, oboroženega le s trizobom. Smrt ni bila hitra in ne neboleča, saj ima vidra, kot vse zveri, zelo izostrena čutila. Presenetljivo je, da so v Veliki Britaniji vidro zaščitili šele leta 1978; psi, s katerimi so jo dotlej lovili, se morajo zdaj zadovoljiti z minki in nutrijami.

Na Švedskem je bila za vidro od najstarejših časov razpisana nagrada. Žival je pripadla tistemu, ki jo je potegnil iz vode. V času parjenja so jo lovci lovili tudi »na klic«.

Zagrizen, neusmiljen boj proti vidri slikajo Cornelijeve besede (1885): »Lovci in ribiči bi morali z roko v roki v vsakem času preganjati tega ribjega roparja. Uspešen lov bo gotovo prispeval k temu, da bodo naše ribje vode iz leta v leto bogatejše in za ves narod donosnejše. Lovcem pa se ni treba bati, da bi vidra kmalu brez sledi izginila. Duševne in telesne sposobnosti, skrit način življenja, posebno pa prekanjenost ji zagotavljajo obstoj. Zato naj se ribiči in lovci tam, kjer številne vidre še ogrožajo naše vode, združijo pod geslom: smrt vidri!«

Podobno kot v ostali Evropi se je vidri godilo tudi pri nas, čeprav so podatki o zgodovini lova skromni. Gotovo pa je nekaj — lovci, ribiči in nastavljalci pasti so jo neusmiljeno preganjali, dokler ni postala tako redka, da smo jo morali zavarovati z zakonom. Pisatelj in lovec Tone Svetina je še leta 1956 pisal v Lovcu O vidrah v Blejskem kotu: »Danes je vidra sicer še stalen gost naših voda, postaja pa vse bolj redka. V naših vodah namreč ni več toliko rib kot nekdanj, ko je bilo v Blejskem jezeru ob drsti vse temno klinov...« V prispevku lahko preberemo tudi podrobne opise lova na vidro in različnih »klešmanov« — pasti, ki so jih še donedavna uporabljali naši lovci in ribiči.

Po uradnih podatkih o odstrelu so na Kranjskem v letih 1874 do 1913 vsako leto ustrelili ali ujeli 17 do 69 vider (povprečno 36 do 37), ne vemo pa,

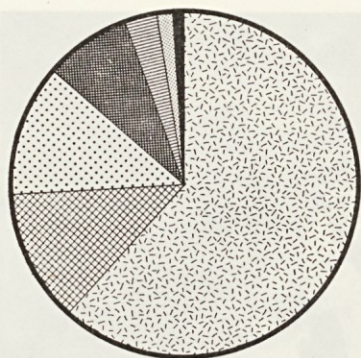

Kot vse živali, ki se znajo vzpeti na zadnje noge in »napraviti možička«, tudi vidra napravi na človeka zelo privlačen vtis

koliko so jih pobili neuradno, saj je vodno kuno lahko ubil vsakdo. Tudi podatki za obdobje med obema vojnama — za Dravsko banovino — so podobni — povprečno 39 vider na leto. V loviških lovskih družin so med letoma 1949 in 1973 uplenili povprečno 35 vider na leto, leta 1973 pa le še po eno žival v Kočevju in Mariboru.

Do leta 1966 je bil v Sloveniji lov na vidro dovoljen vse leto; zakon o lovu iz leta 1954 je vidro sicer štel za divjad, ki pa ni bila zaščitena in jo je smel pokončati tako lovec kot ribič, dovoljen pa je bil tudi lov s pastmi.

Zakon o lovstvu (Ur. list SRS, št. 22/66) pa je vidri določil lovno dobo, ki je trajala od 1. septembra do konca februarja. Ker je zakon dovoljeval lov zaščitene divjadi le z lovsko puško in lovskimi naboji, je bilo odtlej prepovedano tudi nastavljanje zank, pasti in strupenih vab. Ribiška zveza Slovenije je še leta 1969 izdala ribiški zbornik Ribe in ribolov v slovenskih vodah avtorjev Mirana Svetine in Franceta Verceta, ki s fotografijami predstavlja tri »najnevarnejše ribje škodljivce«: vodno kačo kobranko, sivo čapljjo in vidro.

Povprečni sestav vidrine prehrane v naravi

Lovska zveza Slovenije je na občnem zboru leta 1973 v Kopru sprejela priporočilo o popolni zaščiti vidre. Od 167 lovskih družin, ki so odgovorile na vprašalnik o uresničevanju sklepov in priporočil občnega zbora, jih je 125 spoštovalo priporočilo. Šele od leta 1976 je vidra v Sloveniji pod popolnim zakonskim varstvom (Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, Ur. list SRS, št. 25/76), v sosednji Hrvaški pa so jo zavarovali že leta 1972. Žal pa zakon varuje le živalsko vrsto, ne pa tudi njenega življenjskega okolja. Posledica tega je, da se je vidra kljub veliki prilagodljivosti znašla na seznamu najbolj ogroženih živalskih vrst ne le pri nas, temveč v vsej industrijsko razviti Evropi.

Zakaj prav vidra?

Odgovor zahteva obširno pojasnilo o vidrinem načinu življenja, ki ga bomo natančneje spoznali v prihodnjih številkah Lovca. Nedvomno pa lahko iščemo glavni vzrok vidrine ogroženosti prav v njenih prehranskih navadah, ki so bile v preteklosti kamen spotike in zaradi katerih je prišla v nemilost pri ribičih.

Vidrina življenjsko okolje so čiste, sladke in brakične vode, zaraščeni bregovi jezer, rek in potokov, ribniki in barja, v severni Evropi pa tudi morske obale. Njen plen večinoma, nikakor pa ne izključno, sestavljajo ribe. Raziskave iztrebkov in vsebine želodcev vider so pokazale, da ribe lahko v naravi sestavljajo celo manj kot 50% vse hrane (Erlinge 1967, Guggisberg 1955, Heptner 1974), povprečno pa dve tretjini. Kadar so na voljo, so pomembni tudi raki, ki lahko v določenih časovnih obdobjih sestavljajo celo tretjino vse

hrane. Po pogostosti se nato zvrstijo še dvoživke (največ žabe), obvodni ptiči in njihova jajca, vodne žuželke, manjši sesalci in mehkužci (školjke, polži); majhen del je tudi rastlinske hrane. Tudi glede hrane je vidra zelo prilagodljiva. Izbira je v največji meri odvisna od dosegljivosti in pogostosti plenskih vrst (plena) v okolju, močno pa se spreminja z letnimi časi. Odrasla vidra poje povprečno 1,5 kg hrane na dan (Erlinge, 1967). Manjše ribe požre v vodi, večje pa odnese na breg. Tam, kjer živi vidra, lahko na bregovih najdemo ostanke njenega obroka — največkrat je to le ribje okostje z glavo in luske.

Značilni so tudi vidrini iztrebki — vidreki. Najdemo jih na vidnih, običajno nekoliko dvignjenih mestih, ki si jih iz zemlje in šopov trave žival včasih uredi tudi sama. Vidra se namreč iz-

Ocene* spomladanske številčnosti vider za skupno površino vseh lovišč lovskih družin v Sloveniji:

Leto	Ocena štev. vider
1973	157
1974	183
1975	120
1976	90
1977	187
1978	222
1979	312
1980	253
1981	245
1982	179
1983	130

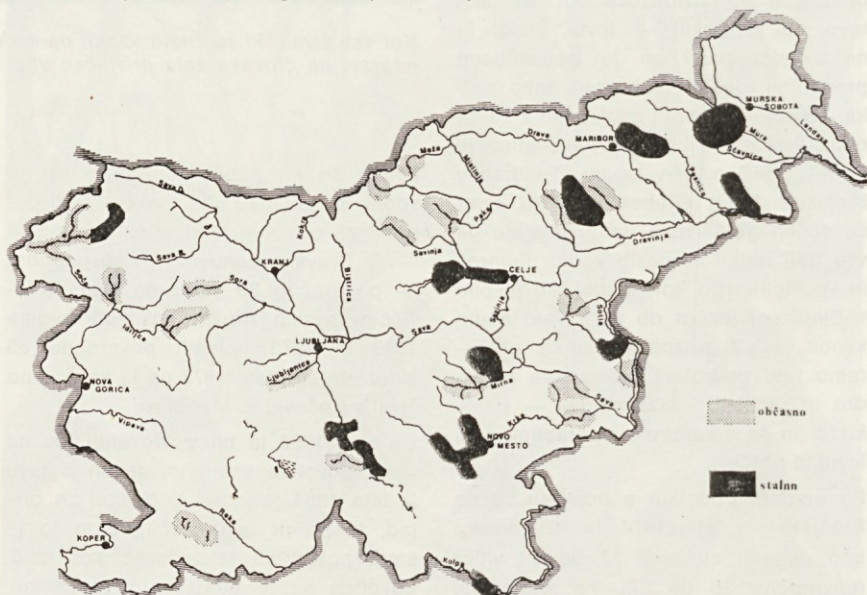
* Ocene nikakor niso merilo za številčnost vidre.

treblja izključno na kopnem in z iztrebki zaznamuje (markira) svoj teritorij. Vidreki zaudarjajo po ribjem olju, spoznamo pa jih po ribjih srteh, luskah in — tam, kjer žive raki — po ostankih rakovih oklepov.

Vidro najlaže sledimo pozimi, po sveže zapadlem snegu. Posebno pogosto najdemo sledi januarja in februarja, ko se vidre pariyo. Sled je značilen in ga težko zamenjamo s sledom druge živali. Med odtisi tac (stopinjami) se včasih vleče sled repa. Večkrat jo lahko sledimo kilometre daleč po kopnem, v redkih primerih tudi do 1800 m nadmorske višine.

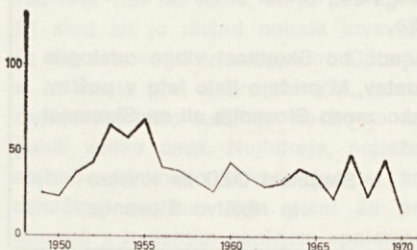
Vidro so v preteklosti obsojali kot škodljivca, ki pomori več rib, kot jih

Razširjenost vidre v Sloveniji po podatkih ankete med lovskimi družinami leta 1981. Na vprašalnik je odgovorila približno polovica anketiranih LD.

lahko poje. Ribe res sestavljajo glavni del njene prehrane, toda raziskave so pokazale, da je v vodah, kjer živi vidra, tudi rib dovolj. V naravnih biotopih je vidra popolnoma neškodljiva ribjim populacijam. Nasprotno! Ker je plenilka, opravlja pomembno vlogo naravnega selektorja: bolni, oslabei in manj vitalni osebk postanejo lažji plen kot zdrave, vitalne ribe, ki se lahko pravočasno umaknejo zasledovalcu. Precejšnja škoda pa lahko vidra povzroči v ribogojnicah in ribnikih, kjer je plen nenaravno zgoščen in lahko dosegljiv. Stoletja so vidri pretile številne nevarnosti: preganjali so jo tropi psov, grozili so ji trizobi, ob obrežjih so nanjo prežale pasti, nastavljali so ji zastrupljene vabe; arzenal, v katerem je bila puška še najmilejše zlo, pa še ni izčrpan. Toda vidro je reševala razumnost, spretnost, iznajdljivost in prilagodljivost (vse te lastnosti združuje hrvaški pomen besede »vidra«, s katerim označujejo človekov značaj). Lovci in ribiči so pobili po nekaj deset tisoč živali na leto, toda vrsta je preživela in dočakala celo čase, ko so jo v najmanj 17 evropskih državah popolnoma zavarovali, v 10 pa je zaščitena s krajevnimi ali časovnimi omejitvami. V zadnjih desetletjih pa ji preti nova nevarnost — uničevanje življenjskega okolja. Mehansko in kemično onesnaževanje voda z industrijskimi odplakami, ki je v Sloveniji glede na evropske razmere zelo veliko, najhujše prizadene zadnje člene v prehranjevalni verigi — potrošnike drugega reda oziroma plenilce (mesojede), med katere spada tudi vidra. S hrano — ribami, v katerih so nakopičene velike količine strupenih snovi (insekticidov, pesticidov, težkih kovin itd.) se zastruplja tudi vidra. Z vodnimi regulacijami in melioracijami, s katerimi je povezano uničevanje vodnega in obrežnega rastlinja, izsuševanjem močvirij, barij in

Odstrrel vidre v Sloveniji v povojnem obdobju (leta 1973 je bila s priporočilom Lovske zveze Slovenije delno zaščitena)

VABILO K SODELOVANJU

Vidra je nedvomno najbolj ogrožen sesalec v Sloveniji. Če želimo ohraniti to zanimivo živalsko vrsto, kar je dolžnost do naše naravne dediščine, moramo poskrbeti za ohranitev njenega življenjskega okolja. Hkrati je to tudi skrb za lastno zdravo okolje, kajti vidra je pomemben bioindikator kakovosti okolja, predvsem čistoče voda.

Najprej pa moramo ugotoviti, kje pri nas še živi vidra. Na osnovi točnih podatkov o njeni razširjenosti bomo lahko odločili, kaj lahko storimo za njeno ohranitev. Velik delež pri tej nalogi lahko prispevajo lovci. Dobrodošli bodo podatki o sedanjih ali zapuščenih teritorijih vidre, o škodi, ki bi jo morda povzročila v ribogojnici, o najdenih poginulih vidrah, predvsem pa seveda opazovanja svežih sledi.

Zato smo pripravili posebne opazovalne liste, ki smo jih že razposlali vsem področnim lovskim zvezam in OZD za lovstvo, predvsem tistim, ki so v letošnji oceni spomladanske številčnosti divjadi navedle vidro. Vprašalniki so prirejeni tako, da jih boste brez težav lahko nosili s seboj. Vanje boste lahko vpisali šest opazovanj, na hrbtni strani pa je prostor za opombe, ki so še posebej zaželeni v primerih, ko je vidra stalno živela na nekem območju, od določenega leta pa se ne pojavlja več. **Izpolnjene vprašalnike vrnite do 31. marca 1984 na Lovsko zvezo Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana.** Na željo vam bomo poslali tudi nove obrazce. Uspeh akcije VIDRA v SLOVENIJI je v veliki meri odvisen prav od vašega sodelovanja. O poteku in rezultatih dela vas bomo sproti obveščali v Lovcu.

Vabimo vse lovce, ki bi karkoli vedeli o pretekli ali sedanj razširjenosti vidre pri nas, pa na svojih področnih lovskih zvezah niso dobili vprašalnikov, da se oglašijo neposredno na Lovsko zvezo Slovenije.

ČAS IN KRAJ OPAZOVANJA (vpisite oz. obkrožite!)

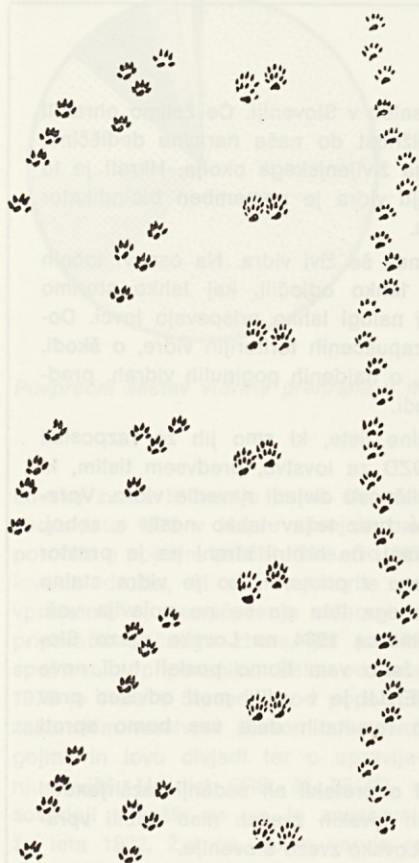
Datum	Dnevni čas	Ime vode	Vrsta vode*	Najbližji kraj
			A B C D E F G H	
			A B C D E F G H	
			A B C D E F G H	
			A B C D E F G H	
			A B C D E F G H	
			A B C D E F G H	

*: A — potok, B — reka, C — izvir, D — ribnik, E — jezero, F — močvirje, barje, G — brakična (polslana) voda, H — drugo (vpisite v opombe)

VRSTA OPAZOVANJA (označite z X!)

Neposredno	Posredno				Opombe
	ostanki hrane	sledi	iztrebki	vidrina	

Prosimo, da morebitne podatke, ki jih vprašalnik ne zajema, vpišete na hrbtno stran opazovalnega lista (npr.: vidra se ne pojavlja več, zadnjič so jo sledili ali opazili leta).

Različni vidrini sledovi

drugih vodnih biotopov izginja vodni živelj, s tem pa tudi vidrina hrana in življenjsko pomembno kritje. Tudi narasčajajoče izletništvo, turizem, šport in rekreacija ob vodah niso vidri v prid. V gosto naseljeni Evropi le težko še najde območja, kjer je ne bi vznemirjal človek z vse dlje prodirajočo civilizacijo.

Novejše raziskave so pokazale, da so vse vode, kjer vidra ne živi več ali je ogrožena, oporečne, nezdrave. Vidra oziroma njena navzočnost je pomemben bioindikator (biološki kazalec) kakovosti ne le vidrinega, temveč tudi človekovega življenjskega okolja. Vprašanje ohranitve vidre je torej tudi vprašanje ohranitve zdravega človekovega okolja, posebno čistih voda. Za to pa bodo potrebni veliko večji napor, kot je zakonsko zavarovanje vidre.

Tega so se že zavedli številni znanstveniki in strokovnjaki po vsej Evropi, ki raziskujejo vzroke ogroženosti vidre v posameznih deželah, proučujejo njene življenjske zahteve in možnosti za ponovno naselitev na območju, kjer je nekdaž živila in kjer so še primerni ekološki pogoji.

Tudi v Sloveniji smo naredili prve korake v tej smeri. Od leta 1973 lahko navzočnost oziroma številčnost vidre v Sloveniji spremljamo le z ocenami spomladanske številčnosti divjadi, ki jih navajajo lovske družine. Vendar pa ti podatki niso zanesljivi in jih lahko uporabimo le za približno informacijo o območjih, kjer še najdemo vidro, nikakor pa ne smemo po teh ocenah presojati številčnosti te vrste.

Na osnovi ocen spomladanske številčnosti divjadi v letih 1972 do 1980 smo leta 1981 izvedli anketo o vidri. Enaindevetdesetim lovskim družinam, kolikor jih je navajalo navzočnost vidre, smo poslali vprašalnike o sledenju vidre v zadnjih letih. Vsem 45 LD (49,45 %), kolikor jih je vrnilo izpolnjeni vprašalnik, se na tem mestu iskreno zahvaljujemo za sodelovanje. Iz njihovih odgovorov smo sestavili karto

razširjenosti vidre v Sloveniji, ki jo bomo skušali v prihodnjih letih izpolniti z novjšimi, preverjenimi podatki. Zavedati se moramo, da se življenjske razmere za vidro pri nas iz leta v leto, iz dneva v dan slabšajo, zato karta razširjenosti leta 1981 nikakor ni podoba današnje razširjenosti tega sesalca v Sloveniji. O številkah pa za zdaj lahko le ugibamo.

Vidra, ki je z različnimi pastmi stotletja niso mogli iztrebiti, se je naposled ujela v past človekove brezbriznosti do narave, kratkovidnih želja po čim večjem izkoriščanju naravnih bogastev in vse večje industrializacije. Obstoje te živalske vrste v Evropi je torej v človekovih rokah. Smo ji pripravljeni pomagati, dokler je to še mogoče, ali bomo pustili, da bo past sklenila čeljusti tudi okrog nas?

OBVESTILO

Na osnovi dogovora paritetnega odbora za izvajanje samoupravnega sporazuma (o zagotavljanju posebnega družbenega interesa in za uresničevanje skupnih interesov na področju varstva in gojitve divjadi ter enotne politike lovstva v SR Sloveniji) med Lovsko zvezo Slovenije in Skupnostjo OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije, ter vprašanj slovenskih lovcev o možnosti odstrela v gojitvenih loviščih »Triglav« Bled, »Fazan« Beltinci, »Jelen« Snežnik, »Medved« Kočevje, »Prodi-Razor« Tolmin, »Pohorje« Oplotnica, »Kompas« Petrovci, »Kozorog« Kamnik, je poslovni odbor Skupnosti sprejel naslednja stališča:

1. Glede na splošni gospodarski položaj in prizadevanja SR Slovenije po čim večjem izvozu se OZD s področja lovstva in ribištva globalno usmerijo tako, da namenijo 75 % odstrela za inozemske lovne storitve in 25 % za domače lovce. Od 25 % odstrela bodo OZD 15 do 20 % same prodale domačim gostom. Od 5 do 10 % odstrela pa bo namenjenih drugim interesentom, članom LD.
2. Cena za domače goste je tretjina ($\frac{1}{3}$) inozemske cene, računano po dnevnem tečaju dolarja, preračunano v dinarje. To velja za vso divjad, razen za zajca (1400 din), fazana (600 din) in raco mlakarico (350 din). V odstrel spada tista vrsta divjadi po spolu in starosti, ki se ponuja za odstrel (v to ne spadajo npr. teleta, košute, srne ipd.).
3. Za vse interese bo vloge do vsakega 1. 4. v letu sprejemala Skupnost OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije, Ljubljana, Prešernova 3.
4. Za zamejske Slovence, člane društev slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine — »Doberdob« iz Italije in Kluba prijateljev lova iz Celovca (Avstrija), veljajo enake cene kot za domače goste, s to razliko, da morajo zmanjšano ceno plačati z diñarskimi čeki ali tujo valuto. Prošnje za odstrel pošljejo na isti naslov kot domači gostje.
5. Če bo prošnja več kot ponujene divjadi, bo Skupnost vloge odstopila LZ Slovenije, ki bo sestavila listo kandidatov, ki pridejo tisto leto v poštev. Za vse informacije se obračajte na Lovsko zvezo Slovenije ali na Skupnost OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije.

Skupnost OZD za lovstvo
in ribištvo Slovenije

Po krvnem sledu...

(Nadaljevanje)

Janez Pernet

Na naravnem krvnem sledu so lahko težave in zablode tako raznovrstne, da jih vodnik težko zazna, ali pa sploh ne. Zato moramo psa opazovati izredno natančno. Tako bomo zlahka opazili že najmanjšo spremembo v njegovem vedenju, ki lahko pomeni, da ima težave ali da je naredil napako in potrebuje našo pomoč. Nič ugleda ne bomo izgubili, če se kdaj zaradi preverjanja vrnemo na nastrel, čeprav smo že nekaj časa sledili. Veliko večjo napako bomo napravili in tudi ugled si bomo zapravili, če bomo vdano sledili po sledu, ki ni pravi, na koncu pa rekli, da divjadi nismo dobili zato, ker ni bila zadeta, nato pa jo bodo čez nekaj dni našli samo nekaj sto metrov od nastrela, že vso razpadajočo. Prav zato je tako zelo pomemben natančen pregled nastrela! Če se nam posreči že na nastrelu ugotoviti, kam je krogla zadela, bo iskanje veliko lažje in bolj uspešno. Za natančen pregled nastrela potrebujemo, kot sem že omenil, lupo in mehko belo krpo. Brez teh pripomočkov ne bomo kaj prida opravili, saj nas na nastrel, na katerem je dovolj znakov za dober zadetek, vidnih že s prostim očesom, ne bodo poklicali na pomoč, ali pa šele takrat, ko bodo že vse pomendrali in uničili, tako da še z lupo in belo krpo ne bo več kaj prida najti. Velikokrat bomo po nekajurnem iskanju samo s pomočjo lupe in bele krpe dobili potrdilo, da smo še na pravem sledu. Veliko iskanj sem končal uspešno samo zato, ker sem uporabljal ta pripomočka. Pri vsakem iskanju, tudi pri takem, pri katerem najdemo precej krvi že na samem nastrelu in nato naprej po sledu in dobimo vtis, da ne bo težav in bomo kmalu pri mrtvi divjadi, moramo biti pripravljeni na to, da lahko nastopijo težave. Naenkrat npr. opazimo, da na sledu ni več krvi. Ker ne vemo, ali je pes zgrešil sled ali je divjad nehala krvaveti, se moramo vrniti na zadnjo kri. Če smo si ta mesta prej dobro označili, bomo zadnjo kri hitro našli in ne bomo izgubili veliko časa. Najhitreje, najlažje, najbolj učinkovito in priročno si kri označimo (o tem sem pisal že pri opremi) s toaletnim papirjem »paloma«

v zvrtkih — z belim, če ni snega, z barvnim v snegu. V goščavah označimo najdeno kri tako, da prelomimo veje v višini enega metra, dodatno pa še s papirjem. Vem, da boste dejali, da je bolj lovsko, če jo označimo z vejicami, vendar je to delo zelo zamudno in še manj vidno. Pri sledenju moramo vso pozornost posvetiti psu, slednemu jermenu in samemu sledu. Pogled pri tem upiramo v tistih nekaj metrov slede pred seboj, zato ne vidimo širše okolice z raznimi »markantnimi« točkami, ki bi nam pri popravkih prišle prav, da bi hitreje našli kri, ki smo jo označili z vejicami. Če pa se le odločimo za tak način označevanja, moramo v listnatem gozdu označevati s smrekovimi vejicami in narobe, da oznake kasneje lažje opazimo; seveda si moramo vejice nalomiti pred iskanjem. Posebno dobro moramo označiti mesta, kjer sled prekriža poti, potoke, ceste, jarke in razne preseke v gozdu. Na takih mestih zapičimo v tla veliko vodilno vejico in nanjo obesimo kos papirja, da je bolj vidna; tako si označimo smer pobega oziroma sleda živali.

Označevanje pa ne služi samo nam, če bi se morali zaradi preverjanja vrniti, ampak tudi drugim spremljevalcem, ki so zaostali; tako vedo, v katero smer vodi sled.

Pri daljših sledeh se skuša divjad večkrat s kljukami in povratnimi sledovi otresti psa-zasledovalca. Za mladega in neizkušenega psa je to težka naloga. Če pri tem žival še neha krvaveti, vodnik psu ne more veliko pomagati. Zelo potrpežljivo in ne da bi psa motili, mu na dolgem jermenu sledimo toliko časa, da najde mesto, kjer je divjad odskočila s povratnega sleda. To lahko traja pri mladem psu tudi pol ure in več. Še huje je, če ranjena divjad naredi več zaporednih povratnih sledov na manjšem prostoru, velikem približno kak hektar; v tem primeru nastane prava zmeda. V katerokoli smer se pes obrne, povsod kri. Imamo občutek, kot da tavamo v temi. Vendar je tudi iz tega labirinta izhod, najde pa ga lahko samo pes. Vodnik mu lahko pomaga samo, če je na sledu še dovolj krvi, da lahko iz kapljic in brisov po vejah (če so) sklepa, v katero smer se

Lovci LD Dramlje so se prepričali, da je merjasca s prestreljeno zadnjo nogo (tako nad skočnim sklepom) mogoče izslediti še 30 ur po strelu, čeprav krvi 800 m od nastrela ni bilo več. To delo pa lahko opravi le večč krvosledec.

Foto J. Pernet

Srnjak, izsleden v lovišču LD Mokrc. Prestreljeno je imel levo zadnjo nogo tako nad skočnim sklepom. Žila v nogi ni bila poškodovana, zato od nastrela celo uro in pol nismo našli nobene kaplje krvi.

Foto J. Pernat

je odpravila obstreljena divjad in ali se je tudi vračala po tem sledu. Po načinu, kako je kri potegnjena po listju, travi in vejah, lahko tudi določimo, v katero smer gre obstreljena divjad. Iz izstopne rane izteka navadno več krvi. Če naenkrat najdemo na nasprotni strani sleda več krvi ali na obeh straneh enako veliko, je lahko to tudi znak, da se je divjad obrnila in se vrača po sledu. Seveda pa moramo vedeti, v katero stran je strelec žival zadel. Iz vsega tega vidimo, da lahko tudi v najtežjih položajih psu pomagamo, če smo tega vešč. Če pes v tem labirintu ne najde izhoda, ker je premlad in še premalo izkušen, ga odnesemo stran in pustimo, da išče izhodiščni sled v večjem loku. Ko poprime sled, ga moramo natančno pregledati in se prepričati, ali je pravi. Bolje je seveda, če izdelava pes sled iz samega labirinta; odnašanje je poslednji poskus!

Težava lahko nastane tudi, če hodi po sledu trop divjadi in pri tem na parklji raznese kri na vse strani in tako zavede psa in nas. Doživeli bomo tudi, da bo pes nekaj časa iskal na določenem prostoru sem in tja in nas s tem spravljaj v obup, posebno, če bo to na strmini ali v mokri smrekovi goščavi. Toda, dokler je pes pripravljen iskati, moramo za njim! Psa v nobenem primeru ne smemo spustiti, ker bi tako prišel na sled zdrave divjadi, jo pognal in iskanje bi se predčasno končalo.

Pri iskanju pa naletimo tudi na druge zapreke, kot so vozne ceste, tekoče

vode in skupna krmišča. Pri cestah moramo biti pozorni na to, da divjad, preden cesto prečka, rada nekaj časa hodi ob njej. Pri tekočih vodah je lahko še veliko težje. Žival lahko čisto nagonsko hodi nekaj sto metrov po vodi, da tako čim bolj zabriše sled. V deročih vodah hodi ponavadi navzdol. Lahko se tudi zgodi, da izstopi na isti breg, s katerega je stopila v vodo, zato moramo preiskati bregove na obeh straneh vode, ko iščemo izstopno mesto.

Pri povratnih sledovih moramo vedeti, da jih ranjena divjad zelo rada napravi, tik preden leže. S povratnega sleda zavije skoraj vedno z vetrom, zato da dobi zasledovalca pravočasno v nos. Zlasti moramo to pričakovati pri divjih prašičih. Ranjen divji prašič zelo rad zrije zemljo, preden gre v kotel. Če najdemo zrto zemljo in kmalu nato povraten sled ali vsaj ostro kljuko v smeri vetra, moramo računati s tem, da smo v bližini kotla. Takrat ravnajmo prav, če jermen pripenemo čim bliže psu, da ga lahko v nevarnosti hitro odpnemo.

Večurno iskanje in stalna koncentracija, ki jo zahteva sledenje z nizkim nosom, sta za psa zelo naporna, zato po tolikem času zmogljivost in koncentracija, ki ju pes pri sledenju potrebuje, polagoma popuščata in delo po sledu počasi peša. Poleg tega pa moramo vedeti tudi to, da z iztekanjem dneva tudi zmogljivost psa upada. Zmogljivost je pri psu na vrhu v jutranjih urah, opoldne zelo upade in lahko pri neka-

terih pseh doseže skoraj ničlo, v popoldanskem času pa se spet popravi. To moramo seveda upoštevati in od časa do časa napraviti odmor. Posebno opoldne damo našemu štirinožnemu pomočniku možnost, da se spočije. V vročini mu moramo na vsak način priiskrbeti vodo. Včasih bomo kar prese-nečeni, kako hitro in dobro bo po takem počitku šlo delo naprej.

Ko nas pes pripelje skozi vse težave, kot so kljuko, vijuge in povratni sledovi, do mrtve živali, mu moramo dati čas, da se lahko ob svojem plenu veseli, obenem pa ga neprestano hvalimo in gladimo. Ko je plen izdatno ovohal (lahko tudi poliže kri iz strelne rane), ga odložimo tako, kot sem že opisal. Nato zataknejo psu za ovratnik smrekovo vejico, jo za uspešno iskanje izročimo tudi uplenitelju in mu pri tem zaželimo lovski blagor, odtrobimo zadnji pozdrav lovini in na koncu poskrbimo, da bo našemu štirinožnemu nenadomestljivemu pomočniku kar najbolj udobno.

Vsa iskanja pa se ne končajo tako uspešno, da bi našli na koncu divjad že mrtvo. Vsaj 60 % ali še več je takih iskanj, pri katerih je žival še živa in se pred psom umika. Naposled jo umirimo šele z gonjo in ustavljanjem ter usmrtilnim strelom. Kljub temu, da je dosledno delo na jermenu osnova za uspeh na krvnem sledu, pa zahteva tudi gonja izredno vztrajnost in doslednost. Samo psihično močan in vztrajen pes zmore končati naporne gonje.

Vedno se sprašujemo, kdaj in pri kateri starosti lahko psu zaupamo prvo gonjo. To je zelo težko določiti, ker so sposobnosti psov preveč raznolike in tudi posamezni vodniki nimajo vselej na voljo dovolj naravnih krvnih sledov in s tem možnosti, da bi svojemu psu že v rani mladosti dali dovolj priložnosti, da jih spozna in si nabere izkušnje, pa tudi metode vodenja in kvaliteta vodnikov so zelo različne. Psi z izrazito voljo do sledenja, ki so na sledu polni temperamenta in volje do dela in ki so pokazali že nekaj dobrih rezultatov na naravnem krvnem sledu, ki so samozavestni in pravilno vodeni ter vzgojeni za samostojnost, taki psi lahko že pri letu ali letu in pol izdelajo prvo gonjo. Psi z manj izrazito voljo do sledenja in z manj strasti pa pri tej starosti še niso dorasli tej nalogi. Prav tako niso sposobni goniti tisti psi, ki so bili napačno vodeni. Če smo jih ves čas vodenja preveč boječe držali na jermenu, potem ni čudno, da se nam, ko jih spustimo z jermena, da bi go-

nili, raje motajo okrog nog. Gotovo je narava tudi takega psa obdarila s strastjo do gonje, le da mu jo je treba zbuditi; dati mu je treba nekaj naravnih krvnih sledov, na katerih ni potrebna gonja, da si bo pridobil zaupanje vase in kar naenkrat se mu bo zbudila tudi strast do gonje. Vedeti moramo, da niti ni tako malo psov, ki šele s tremi ali štirimi leti ostro in vztrajno gonijo. Zgodi se lahko, da bo kaka nežna psička — pa tudi pes — ostro in vztrajno gonila šele s petimi ali šestimi leti. Torej moramo psa pri usposabljanju za krvosledca voditi tako, da bo najpozneje pri dveh letih in pol sposoben vsako gonjo tudi končati. Če je le mogoče, naj prvič goni kako starejšo divjad — starejšega jelena ali košuto. V primeri s starejšo divjadjo se mlada divjad namreč pusti dolgo goniti, preden se ustavi. Tudi mlad jelen ni izjema. Po vztrajnosti in vzdržljivosti mlad pes še ni dorasel zahtevam take gonje, zato prehitro odneha, kar pa lahko pusti posledice pri njegovem nadaljnjem razvoju. Posebno tele se pred psom nerado ustavi, lahko pa se sploh ne ustavi. Oster pes, tudi mlad, bo poskusil tele potegniti na tla in nazadnje mu to lahko tudi uspe. Ko pa tak še neizkušen pes poskuša isto naslednjič pri jellenu, ga bo jelen hitro nabodel na rogovje. Zato je najbolje, da že prvič ustavlja starega jelena ali košuto, ki mu bosta poželenje, da bi žival prijel, hitro izbila iz glave, saj znata oba noge dobro uporabljati za obrambo, da niti ne omenim rogovja, s katerim lahko psa »držita v šahu«, ga pritisneta k tlom ali nabodeta in zabrišeta v drevo, da se nikoli več ne bo pobral. Zato vedno opozarjam na to, da ustavljene divjadi pes-krvosledec ne sme prijeti, saj je nevarnost, da bi ga žival ubila ali nabodla, prevelika. Zato so psi, ki so preostri in ki napadajo nepremišljeno, uporabni le na jermenu. Pes lahko ustavi, prime in potegne na tla samo lažjo veliko divjad (srnjad in telata). Lovsko razumen pes kmalu spozna in si zapomni, kdaj lahko ostreje napade, se živali približa in jo zagradi ter jo potegne na tla, in kdaj je koristneje, da je previden in obdrži varnostno razdaljo. Pes, ki te lastnosti nima, ne bo dolgo živel.

Ko se odločimo za iskanje, pri katerem bo treba goniti, za našega »vajenca« pa bo to prva gonja v življenju, pustimo ranjeno divjad čim dlje na miru, da se ji rana močno razboli in žival oslabi — zbolí. To naj velja tudi za naslednja iskanja in za strele v nogo. Vsaka gonja je lahko dolga in težka,

če žival začnemo iskati takoj, pa še posebno! Pri prvi gonji pa se izogibajmo ranjenih divjih prašičev! Ozimci in lanščaki so zelo napadalni. Zadostuje, da prašič psa samo povalja in neizkušen mlad pes lahko doživi šok. Zaradi take neprijetne izkušnje lahko mine veliko časa, preden psa spet pripravimo do tega, da gre v goščavo za divjim prašičem.

In tako pride dan, ko se nam ponudi težko pričakovana priložnost, da naš mlad pes pokaže, kako goni in ustavlja. Sled izdelujemo mirno, brez živčnosti. Ko se pred nami dvigne divjad, psa ne spustimo, temveč izdelujemo sled do ležišča, da se prepričamo, ali je bila divjad, ki se je dvignila, ranjena — tista, ki jo iščemo — ali morda zdrava. Ko psa na ležišču sprčimo, mu z bodrilnimi besedami »išči ranjeno naprej« ali s podobnimi (pač tako, kot smo ga naučili) prigovarjamo. Pes sledi pobegli divjadi glasno, če je *sledoglasen*, ali pa se oglasi vsaj, ko divjad vidi, če je *vidoglasen*. Pes, ki goni tiho, za gonjo ni uporaben. Medtem ko pes goni, zložimo sledni jermen in čakajmo, v katero smer bo gonja zavila. Ko to ugotovimo, stečemo v tisti smeri na prvo vzpetino, da ne zgubimo zveze (če imamo samo enega psa, če imamo dva, z drugim nadaljujemo po sledu). Ko zaslišimo iz doline globok glas, ki oznanja, da se je psu prvi poskus posrečil in drži ranjeno divjad na mestu, si lahko oddahnemo in se v miru in brez naglice približujemo mestu v smeri po-

ti vetru, od koder slišimo ta tako razveseljujoči glas našega »vajenca«, ki je pravkar opravil »pomočniški izpit«. Tudi pri psu velja načelo — najprej vajenec, nato pomočnik in na koncu mojster, včasih pa celo šampion v iskanju obstreljene divjadi.

Nepozabna je slika — na eni strani jelen, ki stoji ves ponosen in z elegantnimi kretnjami zadržuje psa v varni razdalji, na drugi strani pa ta plemeniti junak, katerega globok glas odmeva od pobočij. Šele usmrtilni strel konča ta prizor. Našega junaka moramo seveda krepko nagraditi, ne samo s pohvalami in trepljanjem, temveč tudi s klobaso iz nahrbtnika!

Nekako tako si želimo, da bi potekala prva gonja in ustavljanje za našega mladega psa. Vendar pa gre v praksi redko tako gladko in brez nepredvidenih težav. Zelo pogosto se zgodi, da mlad pes, ki ga na zadnjem ležišču ranjene živali sprčimo, ves razburjen z visokim nosom teka sem in tja. Verjetno ne zmore najti sleda pobegle živali. Na mladega in neizkušenega vodnika lahko to vpliva prav zaskrbljujoče. Vendar pa ni to nič tako nenavadnega, kot je videti na prvi pogled. Do zadnjega ležišča je pasji nos sprejemal samo hladan sled obstreljene živali. Nenadoma pa sprejme še dah toplega sleda, na katerega se mora pasji nos najprej preusmeriti. Tudi starejši psi imajo na začetku težave in prav tako tekajo sem in tja, preden se znajdejo, se za kratek čas vrnejo na

Jelen, ki smo ga izsledili v lovišču LD Veliki Gaber, se je ustavil šele po petih urah in pol. Krogla ga je zadela v desno prednjo nogo nad zapestnim sklepom. Zanimivo je, da je imel jelen to nogo poškodovano že iz prejšnje lovne sezone; bila je 15 cm krajša (atrofija) in je pri hoji sploh ni uporabljal. Foto J. Pernat

ležišče, naposled pa le povzamejo sled. Takrat moramo ostati popolnoma mirni in čakati, da se psu posreči izdelati in najti pravi sled obstreljene živali, ki je pobegnila. Če ima pri tem velike težave in je nevarnost, da bo prej naletel na zdravo divjad, ga raje spet pripnimo na sledni jermen in sledimo naprej po svežem sledu, dokler ne bomo spoznali, da se je pes v nove razmere vživel in da je spet na pravem sledu. Šele takrat ga spet spustimo. Če divjad dohiti, jo goni in ustavi in se čez nekaj časa vrne k nam, mu tega ne smemo zameriti. Mladi psi napravijo to večkrat, čeprav jim ne manjka niti vztrajnosti niti ostrosti; to napravijo popolnoma nagonsko. Poiščejo nas, da bi nam pokazali svoj plen, zato ne smemo biti razočarani, če bo tudi naš začetnik po kratkem gonjenju obstreljeno žival ustavil in se nato nekajkrat vrnil po nas. Napak bi ravnali, če bi pri prvem poskusu obupali in poklicali na sled drugega psa, da bi sledenje končal, kar zanj seveda ne bi bilo težko, saj je ranjeno žival naš mladi pes že precej izmučil. Storit moramo vse, da ta prvi poskus uspešno končamo z našim »vajencem«. Pri tem ni tako važno, koliko časa drži pes žival na mestu. Odločilen za njegov razvoj je uspeh, ki ga je pri tem doživel. Ena najtežjih odločitev pri vseh iskanjih, ki se končajo z gonjo, pa je, kdaj je pravi trenutek, da psa spustimo. To je lahko odločilno za uspešen konec iskanja. Velikokrat ne slišimo, še manjkrat vidimo, ali je obstreljena žival pred nami vstala, posebno v goščavi ne, niti ne vemo, ali je ležišče, ki smo ga našli, zadnje ali pa se je divjad že preselila na novo ležišče. Tako je zlasti pogosto v goščavi, ko tudi ležišča zaradi slabe svetlobe težko opazimo, posebno, če ni

krvi. Žival, ki je zadeta v nogo ali prsnico, ne leže rada. Ko pridemo s psom v njeno bližino, se pomakne naprej, preden jo zagledamo, obenem pa dela kljuke in vijuge, da bi psa čimbolj zavedla. To ji tudi uspe, še posebno v goščavi, kjer je vse polno še toplih sledov zdrave divjadi. V takem labirintu sledov se tudi pes z najboljšim nosom ne znajde več. Če obstreljena žival še krvavi, lahko pogledamo, kako sveža je kri in po tem približno vemo, kako daleč je že pred nami, posebno, če pes postaja bolj živahen in če je jermen močno napet. Takrat psa brez pomisleka sprčimo, seveda če smo na pravem sledu in če je pravi trenutek za to. Če spustimo psa prehitro, je lahko obstreljena žival še predaleč pred nami in preden jo pes dohiti, lahko naleti na zdravo divjad, jo dvigne in zavije za njo. Če čakamo predolgo, pa lahko obstreljena žival, ki se že nekaj časa umika pred nami, naredi toliko kljuk in vijug, da bo pes imel veliko težav, preden bo našel sled naprej. Medtem pa se bo žival že toliko oddaljila, da pes lahko spet naleti prej na sled zdrave divjadi kot pa ranjene.

Pri oplaznih streljih in pri nizkih streljih v nogo (pod zapestnim sklepom) ter pri streljih v gobec (rilec), torej pri takih streljih, ko se obstreljena žival pred psom ne ustavi rada, se zgodi, da bo dober pes tako zadeto divjad gonil zelo daleč, saj mu dah in izkušnje, ki si jih je z dahom ranjene divjadi že pridobil, narekujejo, naj vztraja — saj je takó divjad že večkrat ujel! To pa je lahko za vodnika, še posebno v tujem lovišču, zelo neprijetno. Taka gonja lahko traja tudi več ur, preden pes žival ustavi ali pa odneha in se vrne po lastni sledi. Pes z močnim temperamentom in lovsko strastjo bo gonil

tako dolgo, da bo psihično in fizično popolnoma izčrpan. Tako mu bo zmanjkalo moči in koncentracije, da bi se vrnil po lastnem sledu in velikokrat uporabi bolj udobne poti in ceste ter skuša po njih najti izhodiščno točko. Zato moramo storiti vse, da bi mu vrnitev čimbolj olajšali. Prav v takih primerih se nam lahko poplača ves trud in čas, ki smo ga porabili pri učenju po sledu vodnika in pri odložitvi poleg znanih predmetov (nahrbtnik, odeja, palica itd.). Če imamo s seboj še drugega psa, s katerim lahko nadaljujemo po sledu, se nam zveza ponavadi niti ne prekine, saj je tako veliko možnosti, da bomo srečali psa, ki se vrača po lastnem sledu. Še večja prednost drugega psa pa je ta, da nas po sledu, ki ga z njim nadaljujemo, pripelje do nekaj ur hoda oddaljenega mesta (tudi 10 km in več), kjer drži prvi pes žival na mestu. Poleg tega nas lahko pripelje do obstreljene živali, če jo je prvi pes, ki jo je gonil, medtem zapustil. Če so gonje tako dolge (več ur in km), je praktično nemogoče, da bi psa našli ali pa slišali, kje drži na mestu obstreljeno žival. To je seveda odvisno tudi od tega, kako gonja poteka — v krogu ali naravnost — in od oblikovanosti terena. Še pozimi, ko je na primer kakih 10 cm južnega snega, obstreljena žival pa malo krvavi ali kanele tu in tam kaplja krvi, je težko slediti brez drugega psa; uspeh je odvisen samo od sreče, na srečo pa se pri takem delu ne smemo zanašati. Zato se moramo za vsako iskanje oborožiti z vsemi za to delo potrebnimi pripomočki in zato tudi dva psa nista nikoli odveč!

Ponavadi pa ima vodnik na voljo samo enega psa, zato ne more slediti psu, ki goni. Če smo izgubili zvezo z njim, ne smemo tekati v krogih sem in tja, saj s tem po nepotrebnem otežimo delo že tako izmučenemu psu, ki mora izdelovati še naš dodaten sled. Tam, kjer je sled prečkal važne točke (poti, ceste, izhodiščno točko iskanja, pri avtomobilu itd.), odložimo predmete, ki jih pes pozna. Psa, ki smo ga naučili, da leže poleg znanih predmetov in počaka tako dolgo, dokler ne pridemo ponj, bomo veliko lažje dobili nazaj kot psa, ki tega ne pozna. Težko je naštet vse možnosti, na katere lahko naletimo pri iskanju. Tudi če bi jih hotel, jih ne morem, saj vseh še sam ne poznam in pri vsakem iskanju spoznam kaj novega. To delo je kot življenje — kar naprej spoznavamo kaj novega in nepredvidenega. Ravno to pa je velika privlačnost in draž

STEKlina NA OBMOČJU SR SLOVENIJE

Od 1. do 31. oktobra 1983 so z območja 36 občin v naši republiki laboratorijsko preiskali na steklino 148 živali, in sicer: 117 lisic, 10 psov, 8 mačk, 3 jazbece, 1 risa, 5 srnjadi, 1 polha, 2 zajca in 1 dihurja.

Virološki inštitut Veterinarskega oddelka Biotehniške fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 44 preiskanih živalih z območja 15 občin: Brežice (2 lisici), Dravograd (1 lisica), Grosuplje (3 lisice), Ilirska Bistrica (1 lisica), Kočevje (5 lisic), Kranj (1 lisica), Litija (1 lisica), Ljubljana Moste-Polje (3 lisice), Ljubljana Vič-Rudnik (4 lisice), Ljutomer (1 mačka), Maribor (4 lisice), Sežana (3 lisice), Slovenj Gradec (10 lisic) in Škofja Loka (1 lisica).

V oktobru je bila steklina ponovno ugotovljena v občinah Litija, Dravograd in Radlje ob Dravi.

Ljubljana, 5. 11. 1983

Republiška veterinarska uprava

tega, da si vodnik psa-krvosledca. Zato si zapomnimo: dokler bomo opravljali od vseh lovov najbolj humanega, dokler bomo torej iskali in reševali obstreljeno divjad, tako dolgo se bomo učili in zato se bomo pri svojem delu včasih tudi zmotili. Naj nas to ne preplaši in nam ne vzame volje do nadaljnjega dela! Vsak vodnik in vsak pes, tudi najboljši, kdaj pogrešita!

Kaj naj bi na koncu še povedal, tako mladim lovcem-strelcem kot mladim vodnikom? Lovci, bodite potrpežljivi!

Če ste čakali toliko tednov, mesecev in morda tudi let na trofejo, raje počakajte še tistih nekaj ur in poiščite obstreljeno divjad z za to usposobljenim psom in nikar sami brezglavo ne divjajte po sledu, največkrat kar ponoči!

S takim ravnanjem boste škodovali sebi, ker boste ob trofejo divjadi, ki bo zaradi vaše nepremišljenosti nekje žalostno poginila, in svoji LD, ki bo ob del dohodka. Raje označite nastrel in pustite ranjeno žival, da leže in v miru pogine, vi pa medtem stopite do prijatelja ali znanca, da vam bo s šolanim psom, usposobljenim za delo po krvnem sledu, in s svojim znanjem pomagal poiskati obstreljeno žival. Prav tako bi svetoval tudi vodjem lova, naj lovcem-strelcem ne dovolijo takoj — ali že celo med samim lovom — iskati obstreljene divjadi! Največ obstreljene divjadi izgubimo ravno na tako imenovanih »pritiskih«, na katerih na žalost še v večini LD streljajo na vse, kar pride pred cev (od vodeče srne do mlečne košute in vodeče svinje)! Ponavadi se cevi še ne ohladijo po strelu, ko se nekaj specialistov »lovcev-krvosledcev« (z njimi pa še kak »izšolan« gonič ali terier) že poženejo za obstreljeno živaljo. Sledijo ji ali bolje rečeno preganjajo jo vse do sosednjega lovišča ali pa še dlje; ponavadi jih ustavi šele noč. Pri tem pohodijo in uničijo na sledu vse, kar se uničiti da! Tudi na označevanje pozabijo, ker se vsem preveč mudi. In vsi so trdno prepričani (posebno, če najdejo nekaj kapljic krvi), da bo žival vsak čas izkpravela, zato jo bodo zlahka našli. Ko spoznajo, da so se zmotili, je ponavadi že prepozno. Naslednje jutro bo na takem sledu tudi šolan pes-krvosledec le redko uspel. To si dobro zapomnimo! Vodniki, če smo se tega dela lotili, bodimo poštenci tako do lovcev, ki so nas za pomoč prosili, kot do obstreljene divjadi, ki jo iščemo! Vedno mislimo na to, da je iskanje najbolj human lov, kar jih je — izslediti obstreljeno divjad in ji z usmrtilnim strelom končati

muke in trpljenje. Pri delu bodimo dosledni in požrtvovalni in ne nehajmo iskati tako dolgo, dokler je kaj možnosti, da ranjeno žival najdemo. Pri tem naj nam bodo za vzgled gorski reševalci, ki se ne ozirajo ne na uro ne na vreme. Pri svojem delu postavljajo na kocko celo svoja življenja, da bi rešili tuja. Tega ne izmore vsakdo! Prav tako ne more biti vsak izmed 20 000 lovcev, kolikor nas je v SRS, vodnik psa-krvosledca. Vodnik je lahko

le tisti, ki resnično vse to zmore in mu ni žal ne truda ne časa ter je pripravljen ob vsaki uri (nikoli pa ponoči!) in ob vsakem vremenu zasledovati navadno hudo obstreljeno divjad, da bi ji lahko skrajšali trpljenje pred žalostnim koncem. Le tak lovec — človek z veliko mero srčne kulture in lovske etike — naj si omisli psa-krvosledca in postane vodnik, iskalec obstreljene velike divjadi.

Konec

Še enkrat: kako preprečiti napake pri odstrelu srnjakov?

V Lovcu 9/83, str. 285, sem prebral odgovor na zgornje vprašanje. Z odgovorom Blaža Kržeta se strinjam, mislim pa, da odgovor ni popoln, ker Franc Svetec naravnost sprašuje: »Kako bomo pri kakovostnih srnjakih-enoletnikih (lanščakih) odstrelili 50 % ,ta pravih' B-enoletnikov?«

Po mojem mnenju bi morali odgovoriti naravnost: v vašem lovišču *morate* odstreliti polovico enoletnikov, in sicer slabšo polovico (najslabše lanščake), ne glede na rdeče pike in ne glede na vaše lovske »generale«.

Morda bi se s tako izjavo komu zamerili, vendar so takšne izjave žal le potrebne. Ko je D. Müller Using napisal, da je srnjak, ki je primeren za gojitveni odstrel, skoraj vedno produkt okolja, da nima nobene minus mutante (negativne dedne lastnosti) in da ima isto dedno zasnovo kot I. a srnjak, je na koncu članka zapisal: »... in zdaj — raztrgajte me!«

Tudi s člankom B. Kržeta *Ekološki temelji gojitve srnjadi* (Lovec 6/82, str. 191) se strinjam. Mislim pa, da je bil tudi ta članek napisan preveč »v rokavicah« do tistih, ki pri odstrelu srnjadi še naprej zagovarjajo vse preživele teorije. Ko je članek izšel, sem vam (uredništvu) mislil poslati pismo, ki sem ga napisal nekemu članu naše komisije za ocenjevanje trofej, pa žal nisem imel pri roki kopije. Pismo vam pošiljam ob tej priložnosti (prejeli smo ga kot priložo — op. ur.).

Menim, da je za zmešnjave pri odstrelu enoletnikov nekoliko kriv tudi strokovni sekretariat LZS. Po mojem bi bila nje-

gova dolžnost, da bi vse področne ocenjevalne komisije poučil, kako in kaj, ne pa, da ostaja tudi sam pri napaknih oziroma nedorečenih stališčih. Prvič sem poslal dopis na sekretariat LZS leta 1973. Nanj nisem dobil odgovora. Nato sem dopis znova poslal leta 1974 in nanj dobil naslednji odgovor: »Ni dvoma, da so ti standardi že zastareli, vendar trenutno še veljajo.« Dve leti nato so izšli standardi za kategorizacijo srnjakov (Lovec 1976, junij, št. 3). Tu piše, da je srnjak I. (a in b) odvisen od okolja (določeno območje), srnjak II. (a in b) pa ni odvisen od okolja (določenega območja), ampak velja zanj standard višine 6 cm za vso Slovenijo. Torej je bilo treba vztrajati pri preživelem in nepravilnem načelu? To je bil razlog, da so se pojavile reakcije nekaterih LD in so ta standard spremenile (10 cm).

Kot zdravnik moram pri bolniku odkriti veliko manj opazne in bolj skrite stvari, kot je npr. pri srnjaku dolžina šil enoletnika. Čeprav sem od sredine marca naprej vsak dan v lovišču, kljub spektriv le redko odkrijem lanščaka-šilarja z dolžino šil pod 6 cm. Če pa takega le opazim, ga odstrelim že 16. maja; pri tem vedno ugotovim, da je bil bolan. Zato mi nihče na svetu ne bo mogel dopovedati, da jih vidi na Štajersko iz Ljubljane! Lovskih strokovnjakov, ki sem jih v dopisih sekretariatu LZS navedel, nisem navedel zato, ker ne bi verjel svojim očem, pač pa zato, da bi dokazal, da je tudi drugje tako, čeprav so lovišča za srnjad zelo ugodna.

Dr. Branko Kristen

Lovske zgode in prigode

LOVSKA ETIKA V PRAKSI

Franc Šetinc

Ob stiku z lovci in lovskimi družinami čedalje bolj spoznavam, da je lovska etika bolj razvita, kot sem si mislil. Če pomislim samo na lovskega čuvaja Ludvika Komaca iz Soče, s katerim sem lovil pod Jalovcem! Žal mu je vsakega zdravega gamsa, dokler razsajajo garje in je v lovišču okužena divjad. Imela sva že tako rekoč na muhi starejšega gamsa, ko sva nenadoma zagledala garjavo kozo. »Odstreliti!« je rekel, kar je pomenilo, da moram puško usmeriti proti gamsovk. Stala je nad meliščem pod skalo, kakor da naju prosi za smrt. Imela je krasto pri krasti; bila je skoraj brez dlake. Ko sem ustrelil, se je skalca pred njo od krvi razcvetela, kakor bi iz kamna nena-

doma pognali kvišku rdeči cvetovi. Potem sva jo pokopala in obložila s kamni, da ne bi mogel krogar do nje. Ko sem se ozrl nazaj, je bil videti kot gomila — gamsov grob. Bolje bi bilo, da bi jo sežgala, a nisva imela nobene možnosti za to. Krogar pa je krilil nad nama in se veselil krvi...

Vedela sva, da je koza stara, toda ko sva preštela rastne obročke rogljev, sva se začudila. Sedemnajst let. Dolgi, visoki, lepo razkrceni, a tanki roglji. Nekaj čez sto točk. Po novem srebrna medalja, odkar so tudi mednarodni lovski strokovnjaki spoznali, da so takšne koze prava redkost. A najbolj vesela sva bila, da sva s sanitarnim odstrelom vsaj malo vplivala, da se garje ne

bi širile naprej. Morda sva rešila prav enoletnega gamsa, ki je odskočil, ko sva se vračala proti koči. Bil je sam, ker so mu družino pokončale garje...

* * *

Tudi moja lovska vest je včasih na preizkušnji. Bilo je v Lenartu, kjer sem na preži čakal kapitalca. Lovci mi je rekel, da mora priti, saj je prejšnje večere redno izstopal. Nenadoma se nama je za hrbtom pojavil slaboten srnjak, ki si v začetku junija še ni ogulil rogovja. Po drži se je videlo, da je bolan in da ga je treba odstreliti.

Lovci mi rekel nič, sam pa sem si mislil, da ne bi bilo lovsko pravično

čakati na kapitalca, odstrel slabotnih živali pa prepustiti domačim lovcem. Vesel sem, da se je v moji lovski sobi med rogovji srnjakov pojavil še mah...

V lovišču v eni izmed bratskih republik sem na lastni koži spoznal, kako razvita je lovska etika med slovenskimi lovci. Uplenil sem jelena. Dokler sem bil na preži, se je zdelo, da je dobro zadet, ko pa sem se spustil dol, sem videl, da ima glavo pokonci. Počenil sem, da bi še enkrat streljal, ko me je lovec prijel za ramo: »Nikar, morava ga prej pognati iz blata...« Hotel ga je prestrašiti, da bi se v strahu pred zasledovalcem z zadnjimi močmi pognal iz blata proti travi, kjer je stal džip.

Ko sem vendarle izstrelil usmrtilni strel, mi je lovec očital: »Zdaj ga bova pa vlekla iz blata...«

Z džipom res nisva mogla v globoko blato, toda vseeno sem bil vesel ob ugotovitvi, da se me je etika slovenskega lovstva le pri-
jela...

* * *

V Golavi Buki so mi lovci dovolili, da kot gost sam uplenim srnjaka. To sem čutil kot veliko zaupanje, pa tudi odgovornost. Kako bi tovarišu Slemeniku pogledal v oči, če bi uplenil premladega srnjaka!

Sedel sem v travi pod Turičnikovo kmetijo, ko sta se nenadoma pojavila srnjaka. Videl sem ju že prej, a vseeno nisem bil prepričan, če sta ista. Začel sem ju ocenjevati: prvi je mlajši, a ima močno rogovje; drugi, očitno zasledovalec, je precej starejši, a s šibkim rogovjem. Kateremu naj »posvetim«, kakor je govoril pokojni Turičnikov ata?

Odločil sem se za drugega; Slemenik mi je prejšnji dan pokazal močnejšega, pa sem povedal puško. Toda — ali je dovolj star? V trenutku, ko sem sprožil, me je že zapekla vest. Pomiril sem se šele, ko je prišel Slemenik in vzkliknil: »Super gojitveni!...«

Ko sem srnjaka iztrebil, sem se prikazal v Turičnikovi kuhinji in prosil za vrečko. Takrat so vsi v en glas zavpili:

»A ste ga? Abuha...?«

»Sem,« sem odgovoril. »Enega sem ustrelil, drugega sem pustil za zarod...«

Naredili so začudene obraze, a rekli

Na kopninah najde še nekaj hrane

Foto J. Papež, Diana

niso nič. Gospodinja mi je prinesla vrečko, ki pa se mi je zdela premajhna.

»Kaj, premajhna?« se je začudeno zazrla vame.

Ko sem naposled prinesel jetrca in jih ponudil gospodnji, se je spet začudila:

»Kaj, toliko?«

Bilo je veliko smeha, ko smo naposled razčistili nesporazum. Turičnikovi so namreč mislili, da sem ustrelil kragulja in so se potihem jezili, ko sem rekel, da sem enega pustil za pleme. »Da nam bo nosil kokoši,« so si mislili.

* * *

Ne streljam vedno uspešno. Na Duhu, v Boštanju in v Dravogradu me imajo za dobrega strelca, v Podgorju, kjer že leta zaman hodim na muflona, pa najbrž mislijo, da ne znam streljati. Najprej dneve in dneve zaman gazim po snegu, ne da bi prišel na sled muflonu, ko pa ga naposled zagledam, zgrešim. Je to podgorski kompleks, se včasih sprašujem. Drugič spet mislim, da je to zaradi naporne hoje po snegu in v viharju, ki me biča v obraz. V takšnih razmerah vedno pride tako, da se moraš ves zadihani vreči v sneg in ustreliti.

Nekoč sva z lovcem v hudem mrazu sedela na preži in čakala »najine-

ga« muflona. Nenadoma se je ob kopi pojavil enoletni muflonček s 6-centimetrskimi polži, ki je seveda nujno za odstrel.

»Ta mi je prišel za tolažbo,« sem si mislil.

Ko sem pomeril, sem se od mraza tresel kot šiba na vodi. Prav tedaj je ovenček zaril glavo v seno in moral sem počakati, da konča večerjo. Šele v mraku, ko je veter malo pojenjal, se je žival odrgala od kope in planila proti grmovju. Tedaj sem ustrelil. Če bi bil vraževeren, bi rekel, da mi je muflonček dal priložnost, da se umirim in dobro pomerim. Bil sem ga vesel bolj kot muflona z medaljo. Tudi zaradi podgorskega kompleksa...

* * *

Rad se spominjam lovske družbe Janeza Kostanjevca iz Kidričevega, ki me je marsičesa naučil. Znan je po starem fičku, s katerim se prepeljuje med travniki in gozdiki nekdanj močvirnate Poljskave. Včasih se mi zdi, da ve za vsakega srnjaka. Nekoč me je peljal do tovarniške ograje, da bi videl, kako se zna srnjad splaziti pod žico, da pride do boljše paše. Na muhi sva imela tudi divjega lovca, ki je ob sončnem zahodu, ko divjad izstopa, hodil ob robu gozda gledat, ali se je kaj ujelo v njegove zanke. Ko je Janez s preže zavpil »stoj!«, se je

fant z nožem in vrečko v roki prestrašil, da ni prišel do besede. Šele ko sem mu rekel, naj se pobere iz gozda, je izdaval iz sebe: »Ja, kaj še v šumo ne bom smel...«

Janez je tudi priča, kako sem zapravil srnjaka s srebrno medaljo. Bila je še tema, ko sva na travniku zagledala srnjaka na paši. Niti zmenil se ni za naju. Pripravil sem se za strel, čeprav še nisva vedela, kaj imava pred seboj. Polagoma pa so se le začeli kazati obrisi srnjaka z močnim rogovjem. Oči so me že bolele od buljenja skozi daljnogled na puški, čeprav me je Janez opozoril, da si ne smem utrujati oči. Ko sem ustrelil, sem bil prepričan, da se bo srnjak smrtno zadet sesedel, pa je urno poskočil in zbežal v gozd.

»Ej, kakšno priložnost si zapravil,« je ternal Janez.

Srnjak je padel nekaj tednov kasneje; pokazalo se je, da ga je krogla iz moje puške le oplazila po nogi in se je rana hitro zacelila. Od takrat mi je ostal nauk, da si z daljnogledom ne smem utrujati oči, če hočem sebi in živali dobro. Tudi to sodi v področje lovske etike...

* * *

Trma, ne etika, gre včasih tako daleč, da te kmet prežene s svojega, če mu nadleguješ divjad. To se sicer primeri le redko, a zgodi se...

Rudi iz Boštanja mi je pripovedoval o kmetu, ki ga je, ko sta se pojavila z gostom pred njim, pobaral:

»Kaj bi rada?«

»Na srnjaka bova čakala...«

Kmet se je razburil:

»Vama je kaj storil? Sicer pa se pase na mojem...«

Lovci, ki sem jih srečal, imajo v glavnem dobre izkušnje s kmeti, le tu in tam je kakšna izjema. Lovski čuvaj Turk z Ljubljanskega vrha mi je enkrat pravil o kmetu, ki mu ni dovolil, da bi na njegovem drevesu postavil prežo.

»Tu jeza nič ne pomaga,« je rekel. »S kmetom moraš biti prijazen, pa gre...«

Tako pravi tudi Ivan Hribar iz Tuhinje, ki se s kmeti dobro razume. Z vsakomer malo pokramlja. Če kdo potoži zaradi škode od divjadi, se je treba večkrat pokazati na polju, da kmet vidi, kako lovcem ni vseeno. V začetku bo kmet pretiraval

o škodi, ob dobri volji pa bo popustil...

Enkrat sem bil sam priča, ko je kmet na Pohorju robantil zaradi prašičev v njegovem krompirišču. Čeprav se mi ni zdelo, da bi bila škoda kaj posebno velika, mu je starešina vseeno rekel:

»Ko boš šel v mesto, pridi po žico, da boš ogradil njivo...«

Seveda ga ni bilo, kajti kdo bi žrtvoval toliko časa zaradi petih kil krompirja...

* * *

Na koncu moram povedati še zgodbo o volku v Polomu na Kočevskem. Bil sem v pogonu na prašiče,

ko so nam rekli, da lahko streljamo tudi lisico, volka, risa...

»Oglejte si dobro pse gonjačev,« se je pošalil Blaž, ki je bil vodja lova, »da jih ne boste zamenjali za volkove...«

V zadnjem pogonu se je pojavil pred menoj volk, kakor da je padel z neba. Dvignil sem puško in pomeril, toda volka ni bilo več. Izginil je kakor kafra.

»Sem imel privid?« sem spraševal samega sebe.

Ko smo se zbirali pred kočjo, sem volka previdno zamočlal. Kasneje sem zvedel, da je videl volka tudi moj sosed na levi, ki pa je tudi lepo močlal...

Glava jazbeca. Na obeh straneh poteka temna proga, ki se razteza navzad prek majhnih oči in uhljev. Gobec in konice uhljev so poraščene z belo dlako.

Foto N. N.

Kazen za gospodarski prestoppek

LD Sinji vrh je dve leti nepravilno odstreljevala jelenjad; na nepravilnosti odgovorne osebe v LD niso reagirale

Lovišče lovske družine Sinji vrh leži v skrajnem jugovzhodnem delu Slovenije, nad reko Kolpo. Po naravnih danostih ima, tako kot širše območje Bele krajine, dobre pogoje za divjad zaradi raznovrstnosti rastlinstva, še zlasti pa zaradi obilice pravega kostanja. Tople, sončne lege so tudi zimovališča za del kočevskih populacij jelenjadi, zlasti v ostrejših zimah.

To je bil dodaten razlog, ki je spodbudil grobe kršitve predpisov in dogovorov. Lovska družina Sinji vrh je prva, ki je bila kaznovana za gospodarski prestoppek, kar naj bi vzgojno vplivalo na ureditev razmer v lovski družini in v širšem lovstvu tega dela Slovenije.

Temeljno sodišče v Novem mestu, enota v Novem mestu, je v senatu pod predsedstvom sodnika Jurija Picka in s sodelovanjem sodnikov-porotnikov Tončke Babič in Milana Korčeta (kot članov senata) ter Tanje Jordan (kot zapisnikarice) v gospodarsko kazenski zadevi zoper obd. pravno osebo Lovsko družino Sinji vrh (ZLD Bela krajina) in obdolženi odgovorni osebi Jožeta Madroniča in Franca Žalca zaradi *gospodarskega prestopka* po 8. tč., 78. člena zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, po obtožnem predlogu TJT v Novem mestu, enote v Novem mestu, z dne 1. 9. 1982 opr. št. Kt — 1 207/81, v navzočnosti namestnika TJT Bojana Klakočarja, predstavnika obd. pravne osebe Petra Kuzme in obd. odgovornih oseb Jožeta Madroniča in Franca Žalca na javni glavni obravnavi 9. 6. 1983

razsodilo:

1. Obdolžena Lovska družina Sinji vrh;
2. obdolženi Jože Madronič (1925) in
3. obdolženi Franc Žalec (1927), oba stanujeta v Dragi pri Vinici in doslej še nista bila kaznovana za noben gospodarski ali kazenski prestoppek,

so odgovorni:

Lovska družina Sinji vrh (ZLD Bela krajina) ni spoštovala določb letnega načrta odstrela, ker je v svojem lovišču od jelenjadi odstrelila:

(a) v letu 1979 pet jelenov-*lanščakov*, dva 2—4-letna in tri 5—9-letne jelene (od tega skupno 6 jelenov A kategorije) ter 3 košute. Po sprejetem letnem načrtu gospodarjenja z divjadjo, ki ga je potrdil upravni organ SO Črnomelj, pa bi smeli v lovišču LD Sinji vrh odstreliti le tri jelene-*lanščake* in le enega 5—9-letnega jelena. Poleg tega pa bi morali odstreliti še 5 košut-*telic* ter tri 2—4-letne in dva nad 10-letna jelena, ne da bi pri tem odstreljevali jelene A kategorije;

(b) v letu 1980 štiri jelene-*lanščake*, sedem 2—4-letne, tri 5—9-letne in dva nad 10-letna jelena ter le eno košuto. Po sprejetem letnem načrtu gospodarjenja (plan odstrela) z divjadjo, ki ga je potrdil upravni organ SO Črnomelj, pa bi smeli odstreliti le dva jelena-*lanščaka*, štiri 2—4-letne jelene, enega 5—9-letnega in enega nad 10-letnega jelena; morali pa bi odstreliti tudi dve košuti. Oba obdolženca, Jože Madro-

nič (predsednik LD Sinji vrh) in Franc Žalec (gospodar LD Sinji vrh), sta odgovorna za opisane kršitve, ker nista poskrbela za spoštovanje določb letnega načrta gospodarjenja (plana odstrela) z divjadjo.

S tem so obdolžena pravna in odgovorni osebi storili gospodarski prestoppek po 8. točki 78. člena zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, zato se

obsodijo:

1. Obd. Lovska družina Sinji vrh po I. odstavku člena 78, tč. 8 zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč na denarno kazen v znesku 30 000 din (trideset-tisoč din).

2. Obdolženi Jože Madronič po II. odstavku člena 78, tč. 8 zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč na denarno kazen v znesku 3000 (tritisoč) din.

3. Obdolženi Franc Žalec po II. odstavku čl. 78, tč. 8 zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč na denarno kazen v znesku 3000 (tritisoč) din.

Po čl. 98/1 zakona o kazenskem postopku v zvezi s členom 56 zakona o gospodarskih prestopkih mora obd. pravna oseba plačati stroške tega postopka, pri čemer se povprečnina odmeri na 2000 din.

Odločba je pravomočna

Obrazložitev (povzetek):

Predstavniki obd. pravne osebe (LD Sinji vrh) Peter Kuzma in obe odgovorni osebi, Jože Madronič in Franc Žalec, priznavajo, da so ugotovitve republiškega lovskega inšpektorja pravilne in da so potrjeni letni načrt odstrela jelenjadi za leto 1979 in 1980 kršili. V zagovoru so poudarili, da je prišlo do kršitve zaradi nediscipline posameznih lovcev-članov LD Sinji vrh. V kritičnem času je bil J. Madronič res predsednik LD in F. Žalec gospodar LD. Peter Kuzma je še povedal, da sta obdolženi osebi, (2) in (3), nekako preveč puščali posameznikom »proste roke« oz., da nista mogla slediti administrativnim predpisom, ki urejajo lovstvo. Oba sta bila kasneje pri obd. pravni osebi (v LD Sinji vrh) disciplinsko kaznovana s prepovedjo opravljanja funkcij v LD za dobo 4 let, čeprav sta sicer poznana kot dobra lovca in tovariša. Obema se javno priznava, da sta za LD Sinji vrh s svojim delom napravila veliko dobrega.

Storitev obravnavanega gospodarskega prestopka je vsem trem obdolžencem nedvomno dokazana po njihovih zagovorih (saj kršitve vsi priznavajo). Republiški lovski inšpektor je kršitve pisno ocenil v predlogu za uvedbo postopka zoper obdolžence in sodišče jih v celoti sprejema. Republiški lovski inšpektor je nedvomno strokovnjak za to področje in je zaslišal tudi Viktorja Horvata, tajnika obd. pravne osebe (LD Sinji vrh), v predhodnem postopku; Horvat je kršitve letnih načrtov odstrela jelenjadi potrdil. Tako ni dvoma, da obd.

pravna oseba za leto 1979 in 1980 ni upoštevala določb potrjenega lovskogospodarskega načrta. Zlasti je močno prekorajala načrt pri odstrelu jelenjadi moškega spola oz. ni realizirala odstrela jelenjadi ženskega spola. To je prav v nasprotju s tistim, kar je narekoval potrjeni letni lovskogospodarski načrt. Zlasti pa je to v nasprotju z lovskimi strokovnimi merili, ki dovoljujejo večji odstrel jelenjadi ženskega spola. LD Sinji vrh je vse to grobo kršila, zato ima njihovo ravnanje vse znake *gospodarskega prestopka* po 8. tč. 78. čl. zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, ki določa, da napravijo lovsko organizacija in njene odgovorne osebe gospodarski prestopki, če ne spoštujejo določb lovsko-gospodarskega načrta oz. letnega načrta gospodarjenja z divjadjo. Po določilu 38. čl. cit. zakona mora lovsko organizacija, ki upravlja lovišče, sprejeti 5-letni lovskogospodarski načrt in na njegovi osnovi tudi letni načrt gospodarjenja z divjadjo. V tem načrtu se določijo vrste in obseg del v smislu varstva in gojitve divjadi, dinamika odstrela glede na količino in sestavo posamezne vrste divjadi v posameznem letu ter tudi gospodarsko-finančni načrt poslovanja lovске organizacije. Takšne načrte potrjuje občinska skupščina. Člen 38. cit. zakona tudi določa, da so določbe letnih načrtov gospodarjenja z divjadjo za lovsko organizacijo, ki upravlja lovišče, obvezne. Pravna oseba (LD Sinji vrh) in njene odgovorne osebe so te določbe s svojim ravnanjem kršile, zato vse okoliščine kažejo na gospodarski prestopki, za kar se izreče kazen (I. odstavek 8. tč. 78. člena zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč), za pravno osebo denarna kazen v znesku od 10 000 do 20 000 din, (II. odst.) za odgovorno osebo pa od 1000 do 10 000 din.

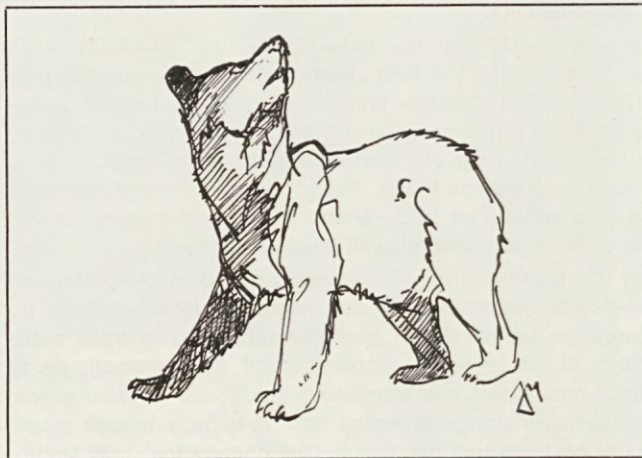
Po mnenju sodišča sta odgovorni osebi za obravnavani gospodarski prestopki Jože Madronič in Franc Žalec. Prvi je bil v kritičnem času predsednik LD Sinji vrh, drugi pa gospodar. V pravilih LD Sinji vrh pa v čl. 32 piše, da starešina (predsednik) med drugim predstavlja lovsko družino in skrbi za disciplino ter pravičnost pri opravljanju lova. Gospodar pa vodi evidenco o stanju in odstrelu divjadi. Torej sta morala prav predsednik in gospodar LD Sinji vrh skrbeti za zakonito potekanje lova in ga tudi nadzorovati. Po potrebi pa bi morala tudi pravilno ukrepati, ker nekateri člani določb letnega lovskogospodarskega načrta niso spoštovati. Tega pa nista storila. Deloma se svoje odgovornosti oba tudi zavedata, kar velja še zlasti za obd. Jožeta Madroniča, obd. Franc Žalec pa je nekoliko bolj prepričan, da naj bi bili za nepravilnosti odgovorni lovci-člani sami. Sodišče pri tem dodaja, da je bil prav Franc Žalec kot gospodar tisti, ki je moral voditi evidenco o odstrelu divjadi, zato mu je moral vsak lovec v roku 3 dni po odstrelu poročati o slehernem odstrelu, hkrati pa se pri njem pred odhodom na lov prepričati, kaj lahko odstrela. To je povedal Franc Žalec, pri tem pa tudi dodal, da se lovci tega niso držali. Sodišče poudarja, da bi morala v takih primerih prav Franc Žalec kot gospodar in Jože Madronič kot predsednik takoj ukrepati, ne pa stvari prepuščati stihiji in samovolji članstva, ki je očitno ravnalo napačno. Če sta bila tako lovskogospodarski kot letni načrt gospodarjenja sprejeta in potrjena, sta bila za obd. pravno osebo (LD Sinji vrh) in vse njene člane obvezna. Skrb za spoštovanje načrta je bila nedvomno dolžnost predsednika in gospodarja, saj sta oba sodelovala tudi pri njegovem nastajanju. Prav tako bi morala skrbeti za njegovo pravilno izvrševanje. Če sta bila oba za takšno odgovorno funkcijo izvoljena in sta jo tudi sprejela, se ne moreta zgovarjati na nekakšno premajhno strokovnost in usposobljenost ter preslabo seznanjenost z vsemi potrebnimi administrativnimi

in drugimi predpisi, kakor tudi ne na nedisciplino članstva, visok sneg, ali v nekem smislu na zanašanje na poštenost drugih lovcev. Oba sta prevzela nase tudi odgovornost za takšne okoliščine, zato bi morala ob nepravilnostih tudi ustrezno ukrepati. Pri tem pa se ne more prezreti, da je obd. pravna oseba močno prekorajala letni načrt odstrela jelenjadi kar v dveh zaporednih letih, kar kaže, da obe odgov. osebi svojih nalog nista opravljali v redu in ju zato tudi zadene odgovornost za gospodarski prestopki. Odgovornost obd. odgovornih oseb sodišče ocenjuje kot zavestno malomarnost, saj sta se oba (predsednik in gospodar) zavedala, da ni prav, če se ne izpolnjujejo določbe letnega načrta. Lahkomiselno sta menila, da ne bo prišlo do inšpekcijskega pregleda in do obravnavanja gospodarskega prestopka. Odgovornost obd. pravne osebe pa temelji na zakonitem določilu čl. 9 zakona o gospodarskih prestopkih.

Pri odmeri kazni vsem trem obdolžencem je sodišče upoštevalo kot oteževalno okoliščino, da je bil letni načrt odstrela jelenjadi grobo kršen (in to kar v dveh zaporednih letih), pri čemer je kršitev nedvomno tudi v popolnem nasprotju s posebnim družbenim interesom za ohranjanje in vzdrževanje ustrezne sestave (strukture) in števila neke vrste divjadi, kakor tudi v grobem nasprotju s strokovnimi lovskimi načeli, ker je z odstrela jelenjadi prišlo v bistvu do porušanja ravnovesja med odstrelom jelenjadi moškega in ženskega spola. Kot olajševalno okoliščino pa je sodišče pri vseh treh obdolžencih upoštevalo priznavanje krivde in dosedanje ne-kaznovanost zaradi gospodarskih prestopkov. Pri obd. pravni osebi je sodišče tudi upoštevalo, da je že sama (LD Sinji vrh) z disciplinsko kaznijo ukrepala proti obd. Madroniču in Žalcu, njuno sodelovanje v NOB in odlikovanja, ki sta jih dobila za sodelovanje v NOB. Glede na vse navedene okoliščine je sodišče nato obsodilo obd. pravno osebo (LD Sinji vrh) na denarno kazen v znesku 30 000 din (plačljivo v roku 15 dni po pravnomočnosti sodbe), in obdolženi odgov. osebi Jožeta Madroniča in Franca Žalca vsakega na denarno kazen v znesku 3000 din (plačljivo v roku 1 meseca po pravnomočnosti sodbe). Izrek o stroških temelji na zakonitem določilu čl. 98/1 ZKP v zvezi s čl. 56. ZGP, obd. pravna oseba pa mora plačati še povprečnino v znesku 2000 din, kar je primerno trajanju in zamotanosti postopka ter njuni gospodarski moči.

Novo mesto, 9. 6. 1983

Predsednik senata:
Jurij Picek, I. r.

Lovska organizacija

LD Udenboršt je odprla lovsko koč

Na občnem zboru 4. marca 1981 smo lovci LD Udenboršt potrdili idejni osnutek za graditev lovske koč na Veterem. Izvolili smo gradbeni odbor in ga zadolžili, da začne zbirati potrebno dokumentacijo, obenem pa tudi zbirati in zagotavljati finančna sredstva.

Od IS SRS smo dobili, po predhodnem pristanku SO Tržič, odločbo o brezplačni pravici do uporabe parcele K. O. Senično, ki meri 365 m², na kateri naj bi koč zgradili. Gozdni posestniki iz vasi Gozd, Križe, Veterno in Senično, ki so pokazali do lovcev veliko naklonjenost, so nam podarili kakih 70 m³ lesa, ki smo ga lovci sami posekali in spravili na žago. Finančno so nam pri graditvi precej pomagale delovne organizacije iz Tržiča in Kranja. Sami

pa smo organizirali vrtno veselico z bogatim srečelovom, katere čisti dobiček smo v celoti namenili za graditev koč. S tem smo začeli koč postopoma graditi.

Po napornem delu vseh članov smo v nedeljo, 2. oktobra 1983, lovske koč svečano izročili svojemu namenu. Slovesnost smo pripravili v okviru krajevnega praznika okoliških vasi Križe, Pristava, Sebenje in Senično. Ob tej priložnosti smo odkrili tudi spominsko ploščo, ki smo jo vgradili v pročelje, ploščo odbora ZZB NOV Tržič v spomin na 31. maj 1941, ko je bil v bližini na Veterem — v »Primoškovi gmajni« — zbor borcev in aktivistov OF iz vse okolice. S tega zbora so takrat borci in aktivisti odšli v oborožen boj proti okupatorju.

Otvoritev koč in odkritja spominske plošče so se udeležili vidni predstavniki skupščine občine Tržič in Kranj, Gozdnega gospodarstva Kranj, ki je prevzelo pokroviteljstvo, Lovske zveze Slovenije, Zveze lovskih družen Gorenjske, Lovskega društva »Jelen«-Čavle z Reke, KS Senično in Križe, več LD Gorenjske s prapori in številni

Otvoritev lovske koč LD Udenboršt na Veterem

drugi občani ter prijatelji lovcev.

V kulturnem programu, ki ga je naznanil lovski rog, sta poleg govornikov — starešine lovske družine, predsednika gradbenega odbora, predstavnika GG Kranj in ZZB — nastopala tudi recitator in pevski kvintet bratov Zupan iz Kovorja; zapeli so več lovskih in partizanskih pesmi. Po kulturnem programu so si vsi navzoči ogledali notranjost lovske koč, nato pa smo goste pogostili z lov-

skim golažem. Tako se je v prijetnem tovariškem lovskem razpoloženju in v izredno lepem vremenu slavlje zavleklo še v pozno popoldne.

Koč bomo uporabljali za najrazličnejše namene. Zgradili smo jo kot brunarico in jo vso podkletili. V pritličnih prostorih je velika lovska soba, skladišče in sanitarije; v visokem pritličju — brunarici — je sejna soba, pred-soba, kuhinja in shramba; na podstrešju pa bomo, kakor hitro bomo finančno zmogli,

V DECEMBRU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiten divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem zabranila.

navadni jelen samec in jelen damjek-samec

košuta navadnega jelena in tele ter damječja košuta in tele

divji prašič

srna in mladič

medved

mufflon oven in mufflonka ter jagnje

gams kozel

gamsja koza in mladič

jazbec

volk

zlatica, belica, dihur

divja mačka

poljski zajec

mlakarica, črna lisica, regeljč, kreheljč

fazan

golob grivar, grlice

njivska gos

veliki kljunač in kozica

kragulj in skobec

10. XII. vzide ob 7.32 in zaide ob 16.17

25. XII. vzide ob 7.43 in zaide ob 16.22

= 4. XII.,

= 12. XII.,

= 20. XII.,

= 26. XII.

uredili še dve spalni sobi, za kateri imamo les že pripravljen. Tlorisna velikost koče je 7,5 x 7,5 m, koča pa lahko sprejme od 60 do 70 gostov. Za graditev smo porabili približno 80 starih milijonov. Pri tem pa ne smemo mimo dejstva, da so člani opravili 5452 ur prostovoljnega dela in da imamo med njimi člana, ki je sam opravil skoraj 1000 delovnih ur. Tisti, ki so bili pri graditvi najbolj pridni, so bili na slovesnosti pohvaljeni in nagrajeni s knjigo Divjad. Želimo, da bi koča postala prijeten in gostoljuben dom, v katerem se bomo z veseljem zbirali in reševali lovske probleme ter se v družbi veselili tudi lovskega uspeha. Prijazno pa bomo sprejeli tudi vsakogar, ki si bo zaželel tih in miren počitek.

R. Marenčič

Podpis listine o sodelovanju med slovenskimi lovci ob meji

Društvo slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine — »Doberdob« in Zveza lovske družine Nove Gorice sta v petek, 8. junija 1983, podpisali sporazum o vsestranskem sodelovanju na širokem področju lovske dejavnosti. Slovesnost je bila v slovenski vasi Sovodnje ob Soči pri Gorici. Na slovesnosti so bili navzoči člani odbora društva »Doberdob« in predstavniki ZLD Nova Gorica ter jugoslovanski generalni konzul v Trstu Drago Mirošič in tajnik TO SKGZ Aldo Rupel.

Listino o sodelovanju sta za ZLD Nova Gorica podpisala predsednik IO Rudi Trontelj in predsednik skupščine ZLD Nova Gorica Janko Razpet, za Društvo slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine — »Doberdob« pa predsednik Jože Pahor in tajnik Jurij Umari.

V pozdravnem nagovoru je Jože Pahor poudaril pomen društva slovenskih lovcev v deželi Furlanije-Juljske krajine, zlasti pa še stalnih in trdnih vezi z lovske organizacijami v matični domovini. Te lahko znatno prispevajo k ohranitvi oziroma utrjevanju manjšinskega življenja onstran državne meje. O po-

Sporazum o sodelovanju (listino) sta za ZLD Nova Gorica podpisala predsednik IO Rudi Trontelj (drugi z leve) in predsednik skupščine Janko Razpet (prvi z leve) Foto J. P

trebi in koristnosti takšnega sodelovanja je v tem smislu spregovoril predsednik Rudi Trontelj v imenu ZLD Nova Gorica, organizacije, ki meji na Furlanijo-Juljsko krajino. V ZLD Nova Gorica je vključenih 36 lovske družine s skupno 2000 lovci, in to z območja od zgornje Soške doline do Podnanosa.

Udeležence prisrčne slovesnosti sta pozdravila tudi generalni konzul Drago Mirošič in tajnik TO SKGZ (Slovenske kulturno-gospodarske zveze) Aldo Rupel. Ob koncu slovesnosti je LZS podelila odlikovanja nekaterim članom in društvu slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine — »Doberdob«. Red II. stopnje za lovske zasluge sta dobila društvo slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine — »Doberdob« in Jože Pahor, predsednik društva. Red III. stopnje za lovske zasluge pa so dobili Janko Cotič, Karel Furlan, Jurij Umari, Jože Tomšič, Rudi Pahor in Ivan Škrabar.

Društvo pa je prvič podelilo častno članstvo, in sicer štirim lovcem, ki so spremljali našo dejavnost že od same ustanovitve društva, Janku Razpetu, Francu Pipanu, Zdravku Okrogliču in Rudiju Trontlju.

J. P.

Lovsko strelsko tekmovanje treh dežel

Devetnajstega junija 1983 je bilo na strelišču v Panovcu pri Novi Gorici »II. lovsko

strelsko tekmovanje treh dežel.« Na njem so sodelovali lovci iz Slovenije, avstrijske Koroške in Furlanije-Juljske krajine. Srečanje je organiziralo — s tehnično pomočjo Trap kluba ZLD Nova Gorica — Društvo slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine — »Doberdob«. I. strelsko tekmovanje treh dežel je bilo lani v Pliberku v Avstriji, organiziral pa ga je Klub prijateljev lova iz Celovca. Tako lani kot letos je bila udeležba zelo zadovoljiva, čemur je botrovalo tudi lepo sončno vreme.

Letošnje strelsko tekmovanje so odprli Zasavski rogisti; njihovi zvoki so polno odmevali po čudovitem zelenem gaju Panovca.

Namen srečanja je poleg merjenja spretnosti v streljanju tudi navezovanje stikov med lovci treh dežel, in to ne samo stikov med slo-

venskimi lovci. K sodelovanju na tem srečanju smo namreč povabili tudi avstrijsko in italijansko lovske federacije.

Organizacijsko je potekalo srečanje nemoteno. Na začetku je navzoče pozdravil Jože Pahor, predsednik Društva slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine — »Doberdob«. Po končanem tekmovanju je sledilo nagrajevanje in pozdravni govori o pomenu takih srečanj. Pokalov in nagrad je bilo veliko, in to po zaslugi slovenskih zamejskih organizacij in ustanov iz Trsta in Gorice, ki so pripomogle k uspehu tega tekmovanja in srečanja. Poleg drugih nagrad je Društvo slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine — »Doberdob« podelilo glavne pokale te manifestacije.

Tekmovalci so streljali na 15 golobov (z lovske držo puške) in v tarčo »srnjak« na 35 m z malokalibrsko puško brez naslona in brez optičnih pripomočkov (10 strelcev). Najbolje se je odrezala ekipa LZS, ki je v kombinaciji zasedla 1. mesto (641 točk). Sledili sta ekipi Velikovec (633 točk) in ZLD Ljubljana (632 točk). Nato so se zvrstile še ekipe ZLD Nova Gorica (629 točk), ZLD Gorenjske (607 točk), ZLD Radgona (584 točk), Velikovec (583 točk), ZLD Koper (575 točk), »Doberdob« (514 točk), KPL Celovec II. (511 točk), italijanska lovska federacija — FIDC — (508 točk), ZLD Gorica — B (490 točk), »Doberdob« — B (448 točk) in KPL Celovec (400 točk). V

Predsednik Društva slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine — »Doberdob« Jože Pahor in tajnik Jurij Umari podeljujeta najboljšim strelcem pokale in priznanja Foto V. P.

kombinaciji-posamezniki je zasedel 1. mesto član ZLD Ljubljana Mitja Kersnik. Na 2. mesto se je uvrstil Franc Končan (LZS), na 3. mesto pa Jozef Martinz (Velikovec). Tekmovalci so dosegli naslednje rezultate:

V kategoriji golobi — ekipno:
1. Velikovec II., 2. LZS, 3. Velikovec I.

Tarča »srnjak« — ekipno:
1. ZLD Ljubljana, 2. ZLD Gorenjske, 3. ZLD Radgona.

V kategoriji glinasti golobi — posamezniki:

1. Jozef Martinz (Velikovec), 2. Ervin Urban (Velikovec), 3. Mitja Kersnik (ZLD Ljubljana).

V kategoriji tarča »srnjak« — posamezniki:

1. Franc Končan (LZS), 2. Mitja Kersnik (ZLD Ljubljana), 3. Bogdan Jež (ZLD Ljubljana).

Klubu prijateljev lova iz Celovca so izven tekmovanja podelili plaketo SKGZ (slovenske kulturno-gospodarske zveze). Italijanska lovska federacija pa je podelila spominske plakete LZS, ZLD Gorica in Koroški lovski zvezi.

Naj omenim še, da je dobil »slepo tarčo« Franc Končan, ki je bil nagrajen z žepno uro z lovskimi motivi. Zadnjeuvrščeni tekmovalci so dobili za nagrado ribiško palico!

Tekmovanje se je končalo v popoldanskih urah, veselje pa se je nadaljevalo še ob zvokih Zasavskih registov in v prijetnem kramljanju vse do večera. Naposled smo si zaželeli na svidenje naslednje leto na Koroškem.

Jože Pahor

Tekmovanje gorenjskih lovcev za pokal Toneta Prestorja

Zvoki lovskega roga so naznanili 12. 6. 1983 začetek že 4. lovskega strelskega tekmovanja za memorial Toneta Prestorja, vsem nam dobro znanega ljubitelja narave, dobrega strelca in veterinarja, ki je svojo življenjsko pot tragično končal pod Ljubeljem v času, ko gamsje

Skupina najuspešnejših gorenjskih strelcev na 4. lovsko-strelskem tekmovanju za memorial Toneta Prestorja Foto J. T.

garje niso prizanesle niti koloniji kozorogov na Begunjski.

Lepo jutro in prijetno okolje pri lovski koči za Savo pa ni privabilo samo lovcev strelcev, marveč tudi številne obiskovalce iz vrst zelene bratovščine. Mnogi starejši lovci so hoteli preskusiti svoje strelske sposobnosti, saj je ZLD Gorenjske pripravila za veterane-strelce, starejše od 50 let, priznanja in plakete. Po otvoritvenem nagovoru predsednika komisije za strelstvo in SLO pri ZLDG in starešine LD Udenboršt je sprožil otvoritveni strel in s tem uradno začel tekmovanje eden najstarejših lovcev strelcev Jože Klemen.

Z veseljem ugotavljamo, da je lovsko strelstvo v zadnjih letih tudi na Gorenjskem dobilo nove privrženke in rutinirane strelce. Verjetno je to zasluga posameznih LD, ki to zvrst športa tudi finančno podpirajo.

Zavedamo pa se, da manjka na Gorenjskem popolnejše olimpijsko strelišče, saj rezultatov s takih strelšč, kot jih imamo, nikakor ne moremo primerjati s tistimi, ki jih dosegajo na olimpijskih strelščih, kjer so pogoji za streljanje povsem drugačni.

Zadovoljni pa smo, da smo tudi na Gorenjskem v zadnjih letih dobili nekaj dobrih strelcev, ki bi verjetno lahko dosegali še boljše rezultate, če bi trenirali in tekmovali na sodobnejših napravah in seveda s finančno

pomočjo ZLD Gorenjske ali posameznih LD.

Vendar je to verjetno le tiha želja peščice posameznikov, ki se zavedamo tudi sedanjega gospodarskega položaja in zato kljub velikim ambicijam in pripravljenosti, da bi pomagali pri graditvi celotnega projekta, česa takega ne bomo zmogli.

Vedno več podatkov o rezultatih na zbirni preglednici je kazalo, da se tekmovanje končuje. Trenutki napetosti, vpisovanje zadnjih rezultatov veteranov, stiski rok in dviganje kozarcev z levico so naznanili, da se je uradni del tekmovanja končal. Organizator tekmovanja je zapolnil mrtvi čas pisanja diplom in plaket s streljanjem na izpadanje. Športna sreča se je tokrat obrnila in »šunka« je romala čez Savo.

Prehodni pokal Toneta Prestorja je tretjič zapored osvojila LD Udenboršt.

Rezultati:

Ekipno lov. kombinacija:

1. LD Udenboršt (Markič, Peric, Troha)
2. LD Jošt (Fabjan, Pičulin, Zavrl)
3. LD Storžič (Hribar, Pflaum, Nosan)

Ekipno gl. golobi:

1. LD. Udenboršt, 2. LD Jošt, 3. LD Storžič.

Posamezniki — lov. kombinacija:

1. M. Hribar, 2. R. Slatnar, 3. D. Fabjan.

Posamezniki — tarča »srnjak«:

1. I. Pičulin, 2. T. Markič, 3. M. Plestenjak.

Ekipno — tarča »srnjak«:

1. LD Udenboršt, 2. LD Jošt, 3. LD Storžič.

Posamezniki — gl. golobi:

1. P. Slatnar, 2. D. Fabjan, 3. M. Hribar.

Gl. golobi — veterani:

1. V. Lapajna, 2. J. Klemen, 3. V. Veithauser.

Veterani — tarča »srnjak«:

1. V. Veithauser, 2. J. Klemen, 3. J. Čuš.

Z zahvalo organizatorju za brežibno organizacijo tekmovanja in z zahvalo vsem sodelujočim se je končalo četrtlo lovsko strelsko tekmovanje za memorial Toneta Prestorja v sklopu tekmovanj ZLD Gorenjske.

J. Troha

Pomerili so se v streljanju za prehodni pokal Mercatorja

Komisija za lovsko strelstvo pri ZLD Posavje je prevzela organiziranje tekmovanja v streljanju na glinaste golobe in z MK puško v tarčo »srnjak« za prehodni pokal Mercatorja — Mednarodna trgovina tozd Slovenija sadje-ZuT. Tekmovanje so priredili na strelišču LD Kapele v Kapehah v nedeljo, 4. 9. 1983; začelo se je ob 10. uri dopoldne.

Strelce je pozdravil predsednik strelske komisije Tone Šuler, ki je med drugim povedal, da ZLD Posavje sodeluje z DO Mercator po določbah samoupravnega sporazuma o prodaji uplenjene divjadi in bo že v letu 1983 prodala kakih 400 glav odstreljene srnjadi, nekaj divjih prašičev in jelenjadi. Povedal je, da so lovci zadovoljni z organizacijo odkupa mesa in z ustreznimi lociranimi odkupnimi postajami.

Predstavnik Mercatorja Stane Petek se je zahvalil za spodbudne besede in dodal, da je bila ZLD Posavje prva, ki je

Strelsko tekmovanje za pokal Mercatorja je organizirala komisija za strelstvo pri ZLD Posavje-Krško

organizirano začela oddajati uplenjeno divjad Mercatorju in podpisala z njim samoupravnim sporazum. Zavzel se je še za nadaljnje uspešno sodelovanje, navzočim strelcem pa zaželel dobre rezultate in da bi postala ta oblika medsebojnega sodelovanja tradicionalna.

Na strelišču se je zbralo več kot 100 strelcev. Uradno se je prijavilo 20 ekip in nekaj posameznikov.

Strelci so dosegli naslednje uspehe:

prehodni pokal Mercatorja je osvojila LD Artiče (441 točk). Za njo so se uvrstile ekipe LD Globoko (431 točk), Mercator (430 točk), Partizan I. (424 točk), LD Kozje (402 točki), LD Krško (402 točki), LD Dobova (402 točki), Kumrovec (401 točka), Pišce (392 točk), Bizeljsko (386 točk), Partizan II. (385 točk) itd.

Posamezniki v kombinaciji:

1. Mitja Zidanič, 2. Jože Koritnik, 3. Polde Zelič.

Posamezniki — gl. golobi:

1. Anton Smrdej, 2. Milan Rožac, 3. Ivan Štritof.

Posamezniki — tarča »srnjak«: 1. Jože Koritnik, 2. Mitja Zidanič, 3. Jože Popotnik.

Izpadanje za pokal Mercatorja: Mitja Zidanič.

Izpadanje za torto »jezek«: Jože Berkovič.

Tekmovanje je bilo naporno, saj je trajalo ves dan. Organizirano je bilo sicer zadovo-

ljivo, bilo pa je nekaj spodrs-ljajev glede določitve količin-kov pri ocenjevanju sestre-ljenih golobov. Naslednjo »mer-catoriado« bomo organizirali bolje, saj smo si pri organi-ziranju letošnje prireditve na-brali nekaj izkušenj.

Za vse discipline so dobili strelci nagrade; poleg treh pokalov so bile za vsako disciplino še praktične na-grade v kombinaciji do 10. mesta, v vseh drugih disci-plinah pa do 5. mesta. DO Mercatorju se za nagrade zahvaljujemo! Zahvaljujemo se tudi LD Kapele, ki je stre-lišče pripravila brezhibno, tako da je tekmovanje pote-kalo nemoteno.

Alojz Arko

V spomin

Od tovariša **Janka Manfrede**, upokojenega direktorja gojitvenega lovišča »Jelen« Snežnik smo se poslovili le-tos spomladi v Cerknici na Notranjskem. Umrl je 1. 4. 1983.

Janko ibi v letošnjem letu, 31. 7., dopolnil 70 let. Njegovo življenje se je začelo pod tol-minskimi gorami, v majhni va-sici Hum pri Podmilcu. V mla-

dosti se je otepal s težavami vojnega časa, še bolj pa po končani prvi svetovni vojni, ko je Tolminsko in Primorsko z Istro zasedla Italija. Fašistični režim mu kot mnogim svobodomiselnim Primorcem ni dal živeti. Zato je iz te-danje Italije pobegnil v Jugo-slavijo in po mnogih težavah našel delo kot gozdar v Ma-riboru.

Že prirojeni občutek za na-ravo, ki ga ima večina Tol-mincev, mu je še bolj utrdil ljubezen do divjadi. Vihar druge svetovne vojne ga je potegnil za seboj in štiri leta se je bojeval na raznih koncih Slovenije.

Janko je bil prekaljen učenec tovariša Ivana Mačka-Matije, zato mu je ta leta 1949 zaupal odgovorno nalogo, da v Slo-veniji organizira gojitvena lo-višča. Janko je postal prvi direktor uprave gojitvenih lo-višč pri tedanji vladi Ljudske republike Slovenije. Trideset let svojega življenja je tako zapisal poklicnemu lovstvu. Ko so upravo gojitvenih lo-višč ukinili, je leta 1960 postal direktor takratnega Zavoda za gojitev divjadi »Jelen« Snežnik in ostal na tem mestu do upokojitve leta 1977.

Posebno dobro so poznali Janka notranjski lovci — vse-lej mirnega, dobrega tovariša in odličnega gojitelja divjadi. Najbolj so mu bili pri srcu jeleni in jih je skoraj kar pre-več varoval. Vsi lovci, tako poklicni tovariši kakor tisti, ki so se z njim srečevali na lovskih obiskih ali lovskih se-stankih, smo ga spoštovali, cenili njegovo preudarno be-sedo in ga imeli radi kot do-

brega človeka s širokim sr-cem. Imel je posluš za svoje delavce — poklicne lovske čuvaje, ki so zelo cenili nje-govo pravičnost in človečnost pa tudi strogost.

Nedvomno pa bo tovariš Man-freda ostal v našem spominu ne samo kot dober človek, temveč tudi kot lovski strokovnjak in organizator povo-jnega lovstva. O tem pričajo najvišja lovska priznanja, zla-sti red za lovske zasluge, Zlatorogova plaketa, prizna-nje Skupnosti za lovstvo in ribištvo Slovenije z zlato pla-keto in še mnoga druga pri-znanja, ki jih je dobil za delo v raznih organih lovskih or-ganizacij.

Zaradi tega in vsega dru-gega, kar je tovariš Man-freda dal slovenskemu lov-stvu in zaradi vsega, kar smo skupaj z njim doživeli, se ga bomo vsi slovenski lovci, so-delavci in tovariši še dolgo spominjali, njegov lik pa bo vsem svetel zgled velikega ljubitelja narave in divjadi.

Skupnost OZD za lovstvo
in ribištvo Slovenije
in Lovska zveza Slovenije

Avzug Boršič je 29. 1. 1983 nepričakovano odšel iz vrst zelene bratovščine.

Rodil se je 12. 3. 1922 v Vrbnem pri Šentjurju. V ti-stem času, ko je Gustl od-rašel v izrednega poznavalca in ljubitelja vsega živalstva, ni mogel stopiti v lovske vr-ste; delo, ki ga je opravljal, mu tega ni dopuščalo. Ta-krat si je prislužil medaljo dela (1950) in medaljo za za-sluge za narod (1953).

Leta 1970 pa se je nazadnje le včlanil v LD Štore in kmalu pokazal tiste lastnosti in znanje, ki ga od lovca gojitelja pričakujemo.

V družini je opravljal dela tajnika (1972—1978) in pred-sednika (1979—1982).

Leta 1977 je dobil priznanje skupščine ZLD Celje za pri-zadevno delovanje pri razvoju lovske organizacije. Vsa dela, ki smo mu jih v družini nalo-žili, je opravil izredno vestno in natančno. Nikoli mu ni bilo žal časa, ki ga je prebil z mlajšimi, kadar so v nje-govem revirju postavljali pre-

Janko Manfreda

nekatero prežo in urejali krmišča. Nikoli mu previsok sneg ni preprečil, da ne bi svojih rednih obhodov po lovišču opravil tako, kot je treba.

Toda nenadna bolezen mu je preprečila, da bi uresničil vse svoje načrte.

Od njega smo se poslovili 2. 2. 1983 na šentjurskem pokopališču z vsemi lovskimi častmi. Lovski rog in strel iz lovskih pušk so ga pospremili v večna lovišča.

Člani LD Bojansko-Štore

Anton Jager se je poslovil od nas 7. 6. 1983. Ko smo zvedeli za kruto resnico, da je za vedno odšel od nas, nam je bilo to težko, kajti Morana je poklicala našega najstarejšega člana. Bil je med soustanovitelji LD in zelo aktiven član vse do tedaj, ko ga je bolezen priklenila na posteljo.

Rodil se je 31. 12. 1902 v Kompolah. Že kot šolar je vedel za vsa gnezda v okolici in že takrat je čutil, da mu narava ni tuja. Seveda pa takrat še ni bilo mogoče, da bi mladi fantje lahko lovili, zato pa je divjadi v hudih zimah rad priskočil na pomoč vselej, kadar je bilo treba. To je počel vse do smrti, saj je bil izvrsten gojitelj.

Nača, kot smo ga imenovali, je bil zaveden Slovenec in ni omahoval, ko se je bilo treba upreti okupatorju. Ko je po vojni opustošena narava znova oživela, je zaživela tudi Načetova skrb za divjad. Sep-

tembra leta 1945 je s še nekaterimi lovci ustanovil LD Štore.

V vseh svojih lovskih letih pa je Nača le redko ukrovlil prst na puškinem petelinu. Le na skupnih lovih je rad položil na dlako dolgouhca, ki jo je ucvrl mimo njega.

Dolga leta je bil Nača funkcionar: družinski blagajnik (1950 do 1954), nato predsednik družine (1955 do 1958), pa gospodar (1959 do 1968).

Dobil je številna priznanja za požrtvovalno delo, med njimi tudi znak LZS za zasluge v lovstvu.

Lovska družina mu je trikrat podelila priznanje za nesebično delo. Ko pa ga je bolezen položila v posteljo, smo ga vedno redkeje videvali. Aprila 1983 smo mu člani podelili listino o častnem članstvu in takrat si nihče ni mislil, da je to eno zadnjih srečanj z njim.

Na poti v večna lovišča so ga pospremili številni lovci. »Zadnji pogon« je bil le malo tistega, kar smo mu kot dolžniki lahko ponudili.

Ni ga več med nami, toda v mislih je še vedno z nami — naš Nača!

Člani LD
Bojansko-Štore —
T. R.

Iz lovski vrst so odšli za vedno tudi:

Franc Mežnar, LD Kovor,
* 2. 8. 1902, † 12. 6. 1983.

Slavko Kern, LD Komenda,
* 6. 11. 1933, † 13. 8. 1983.

Ciril Železnik, LD Jesenice,
* 24. 7. 1934, † 28. 8. 1983.

Vincencij Legat, LD Dovje,
* 9. 4. 1928, † 2. 7. 1983.

Franc Jesenek, LD Šmartno
na Pohorju, * 8. 11. 1910, †
1. 4. 1983.

Umrlim časten spomin!

Lovski oprtnik

Spomin na očeta

Te spomine bom zapisala v zahvalo očetu-lovcu, ki me je naučil spoštovati, predvsem pa ljubiti vse, kar je povezano z naravo. Ne mislim mu peti hval ali ga poveljčevati, ker je bil to moj oče, vem pa, da je nadvse ljubil naravo. Ni minil dan, da se ne bi odpravil v gozd med svoje prijatelje. Še po tako težkem delu si je vedno zaželel tihega šepeta gozda in samo lovcu poznane govorice živali. V naravi si je vedno spočil živce in dušo, kot je vedno govoril.

Na žalost je vse minljivo, tudi kratko človekovo življenje.

Že kot otroka me je vedno jemal s seboj v gozd in mi razkazoval njegovo kraljestvo. Nekoč je v bližini mojega doma pel divji petelin in oče ga je hodil poslušat. Obljubil mi je, da me bo enkrat vzel s seboj.

Zgodaj zjutraj, ko se noč še ni umaknila dnevu, sva že sopihala navkreber po strmi stezici. Široko odprtih oči sem opazovala očeta in spremljala njegova neslišna znamenja. Drevesa so imela čudne oblike v rahlem svitu; ptičji spevi so spremljali najine tihe korake po zeleni preprogi mahu. Nisva še dolgo hodila, ko sva na očetov znak obstala. Nisem se upala niti zganiti in sem napeto čakala, kaj bo. Oče mi je z roko pokazal proti gostim borom. Napenjala sem oči in ušesa, a videla in slišala nisem nič drugega kot ptičje žgolenje. Čez nekaj časa mi je oče dal znak, da lahko greva naprej. Naredila sva samo nekaj korakov in spet obstala. »Ali slišiš?« me je vprašal potihoma. »Ne,« sem odgovorila. Počasi sva se približevala mestu, ki mi ga je oče prej pokazal. Bila sva pod bori. Spet me je vprašal, ali kaj slišim. In spet nisem slišala ničesar. Nazadnje pa sem ga le vprašala: »Kako pa poje petelin?« Moje vpra-

šanje je slišal tudi petelin; ustavil se je na veji, razprostrl čudovite peruti in odletel na drugo stran steze, tako da ga nisva več videla. Oče pa mi je potihoma dal »lek-cijo« o lovu — da ne smem nikoli glasno govoriti, kadar opazujem divjad. Nato mi je razložil, kako poje oziroma klepa petelin. »O, to pa sem tudi jaz slišala, samo nisem vedela, da tako hecno poje!« sem mu odvrnila. Oče se mi je nasmehnil. Takrat pa sva nenadoma spet zaslišala petelina, ki je na drugem koncu zapel nov jutranji spev. Takrat sem vedela, da je to tisti spev, ki ga poje samo ta črni vitez naših lepih gozdov. Vedela sem, da je to pesem, zaradi katere oče tolikokrat odhaja že navsezgodaj v gozd.

Od tistega časa je minilo že mnogo let. V tem času sem se včlanila v lovsko družino in opravila lovski izpit. Večkrat sem odšla na tisto mesto, kjer sva z očetom poslušala petelinovo petje, da bi ga še kdaj slišala, a žal zaman, saj so peteline z novo cesto pregnali. Na divjega petelina so mi ostali le čudoviti spomini, povezani z očetom lovcem, ljubiteljem ljudi in živali, ki me je naučil gledati svet s pravimi očmi, očetom, ki me je popeljal med zeleno bratovščino in me opogumljajal, da mi je bila roka mirna, ko sem streljala na prvega srnjaka. Spomin na očeta bom ponesla s seboj na vrh Uršlje gore, ko bom šla na muflona, na katerega si je tako želel, da bi me sam popeljal...

Milka Vitrih

Jubilanti

Andrej Babnik —
sedemdesetletnik

Andrej je začel svojo življenjsko pot 30. 11. 1913 v Dravljah. Oče mu je že zgodaj umrl in mati je morala sama skrbeti za 7 otrok.

Anton Jager

Andrej Babnik

Janez Strgovšek

Ker pri hiši ni bilo dovolj denarja, da bi končal realko, ki jo je začel obiskovati, se je izučil in trgovini v Logatcu. Tam je deloval tudi v Sokolu in bil vrsto let njegov načelnik. Logaški Sokol je pripadal levemu krilu te organizacije in tako je tudi Andrej kmalu po okupaciji Jugoslavije začel delati v OF. Najprej je bil član rajonskega odbora OF, nato v logaški četi, kasneje pa intendant v dolomitskem odredu. Leta 1943 so ga kot radiotelegrafista poslali na Primorsko. Nekaj časa je delal v odseku za zveze glavnega štaba NOB Slovenije in skrbel za povezavo glavnega štaba z drugimi slovenskimi pokrajinami. Po vojni je bil demobiliziran s činom kapetana. Deset let je bil profesionalni družbenopolitični delavec, kasneje pa je kot direktor uspešno vodil tekstilno podjetje Volna vse do upokojitve.

Andrej je bil 10 let republiški poslanec, v občinskem merilu pa je bil vrsto let predsednik SZDL in član občinskega komiteja ZK Šiška. Tudi danes je družbenopolitično dejaven, zlasti kot član ZB v domicilnih odborih in v komisiji za ohranjanje tradicij NOB!

Član zelene bratovščine je že 36 let, saj je vstopil v LD Črni vrh kmalu po njeni ustanovitvi. Vsa leta je bil izredno dejaven član UO (IO); predsednik je bil od leta 1960 do 1964, od 1974 do 1977 in od leta 1979 do 1982, njegov član pa je skupaj že 16 let; osem let je bil starešina naše družine (od leta 1968 do

1974 in od leta 1977 do 1979), štiri leta pa njen tajnik (1956 do 1960). V ZLD Ljubljana je bil predsednik nadzornega odbora in eno mandatno obdobje tudi predsednik skupščine.

Za svoje požrtvovalno delo pri graditvi in razvoju naše družbe je Andrej, nosilec partizanske spomenice, dobil sedem visokih državnih odlikovanj. Za dolgoletno delo, zasluge in požrtvovalno dejavnost v lovski organizaciji pa ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom II. stopnje.

Andreja njegovi lovski tovariši cenimo in spoštujemo, ker je pravičen in discipliniran lovec ter vzoren član družine — vzgled drugim tovarišem.

Na skromni slovesnosti po tradicionalnem strelskem tekmovanju »Stari — mladi« smo se Andreju zahvalili za dolgoletno požrtvovalno delo, mu čestitali za 70. življenjski jubilej in mu zaželeli, da bi užival čil, krepak in zdrav še mnogo lepih uric v naravi in da bi ostal še naprej tako zvest delavec v naši lovski družini.

Lovski tovariši
LD Toško čelo

Janez Strgovšek praznuje letos osemdesetletnico. Rodil se je 26. aprila 1903 v Bohinjski Bistrici v delavski družini.

Janez je začel delovati v lovstvu že leta 1923, torej je že polnih 60 let med zeleno

bratovščino. Že kot mladenič je bil tesno povezan z naravo. Takratni zakupniki občinskih lovišč so mu omogočili, da se je v letih med prvo in drugo svetovno vojno vključil v lovsko organizacijo kot gost s pravico do lova v loviščih Kropa, Jamnik, in Dražgoše.

V Kropi se je izučil ključavničarske obrti in se leta 1930 preselil v Lesce, kjer živi še danes.

Leta 1941 je bil med prvimi organizatorji NOB na Gorenjskem in še istega leta ga je gestapo aretiralo. Pretrpel je vse strahote begunjskih zaporov, a se je zaradi pomanjkanja dokazov zaporo naposled rešil in se aktivno vključil v enote gorenjskega vojnega območja, kjer je tudi dočkal svobodo.

Po osvoboditvi, leta 1946, je bil med soustanovitelji takratne LD Ribno, ki se je pozneje (leta 1949) združila z LD Lancovo, obe pa sta se kasneje preimenovali v LD Jelovica. V njej je dolga leta marljivo opravljal različne funkcije. Od leta 1946 do 1948 je bil član krajevnega odbora LD Ribno in hkrati član Okrajne lovske zveze Jesenice. Od leta 1953 do 1963 je bil prvi starešina LD Jelovica. Od leta 1963 do 1965 je bil član NO LD Jelovica, nato od leta 1971 do 1975 član UO, od leta 1975 do 1977 predsednik disciplinskega sodišča v družini, od leta 1977 do 1980 spet starešina, od leta 1973 pa je častni član družine. Poleg tega je Janez delal tudi zunaj svoje lovske družine. Tako je bil od leta 1957 do 1963 član UO Lovske zveze Kranj, od leta 1963 do 1967 predsednik NO Lovske zveze Kranj, od leta 1973 do 1977 član NO Zveze lovskih družin Gorenjske, od leta 1977 do 1979 predsednik NO Zveze lovskih družin Gorenjske, od leta 1979 do 1982 podpredsednik skupščine Zveze lovskih družin Gorenjske, od leta 1982 dalje pa je predsednik NO Zveze lovskih družin Gorenjske.

Za plodno delovanje v lovski organizaciji ga je LZS odlikovala z redom za lovske zasluge III. stopnje in z znakom za lovske zasluge, od Zveze lovskih družin Gorenjske pa je dobil plaketo.

Povedati pa je treba še to, da je bil Janez celih 14 let predsednik občinske organizacije ZZB NOB v Radovljici in da je znan družbenopolitični delavec na Gorenjskem. Vsa leta je bil tudi mentor mlajšim lovcom in med prvimi organizatorji strokovnih lovskega tečajev.

Janezu se za njegovo dolgoletno strokovno sodelovanje najiskrenejše zahvaljujemo in mu želimo še vrsto zdravih in srečnih dni, predvsem pa lovski blagor in dober pogled na rdečega srnjaka!

Lovci LD Jelovica,
M. K.

Milan Zabukovec-Miloš, ki to leto praznuje šestdesetletnico, se je rodil 16. aprila 1923 v Spodnji Zadobrovi pri Ljubljani. Izučil se je za strojnega ključavničarja, vendar v takratnih razmerah ni našel dela v svojem poklicu, zato se je kot delavec zaposlil pri železnici. Kmalu je spoznal in tudi občutil izkoriščanje delavcev, zato se je že zgodaj pridružil naprednemu delavskemu gibanju.

Takoj po okupaciji se je aktivno vključil v boj proti sovražniku in že leta 1941 so ga sprejeli v SKOJ. Sodeloval je v številnih akcijah, tudi pri požigu vojaškega skladišča v Zajčji dobri, zaradi česar so ga italijanske okupacijske oblasti zaprle, zaradi pomanjkanja dokazov pa so ga kmalu izpustili. Nato je Miloš nadaljeval delo na terenu. Ker so mu tla postala prevroča, je avgusta 1941 od-

Milan Zabukovec

šel v partizane. Leta 1943 je postal komandir zaščitne čete vojnopolitičnega vodstva Slovenije, kar je ostal do konca vojne.

Po osvoboditvi je ostal v JLA in služboval v različnih garnizonih po domovini. Leta 1966 se je kot polkovnik upokojil v Ljubljani.

Že med vojno ga je lovstvo močno zanimalo, zato je sodeloval v komisiji za ureditev lovstva po osvoboditvi. Leta 1946 je postal član LD (sedanji) Pugled, kasneje pa se je vključeval v lovstvo na Hrvaškem, v Srbiji, Bosni in Hercegovini, skratka, povsod tam, kjer je služboval.

Član LD Jelovica je postal leta 1964. Vsa leta je sodeloval kot član IO v volilnih in kandidacijskih komisijah. Ko so po lovskih družinah uvedli komisije za SLO, je v naši družini vodil delo te komisije. Od leta 1980 do 1983 je bil predsednik NO, leta 1983 pa smo mu ponovno zaupali to dolžnost.

Izredno je vzljubil lovišče zavoda za gojitev divjadi »Kozorog«, kjer je sodeloval pri naselitvi divjadi in s tem loviščem še danes rad sodeluje.

Miloš je po upokojitvi še naprej aktivno sodeloval v različnih družbenopolitičnih organizacijah. Leta 1968 je postal komandant teritorialne enote Edvard Kardelj, ki so jo leta 1982 razglasili za najboljšo enoto v Jugoslaviji.

Miloš je dobil vrsto vojaških in državnih odlikovanj, je nosilec partizanske spomenice 1941, za izredno junaštvo v NOB pa je dobil red narodnega heroja.

Miloš, želimo ti še vrsto zdravih let, prijetno počutje v lovišču in med nami ter obilo lovskega zadovoljstva!

Lovci
LD Jelovica — F. J

Tudi pravilno izšolan jazbečar se dobro obnese za delo po krvnem sledu Foto J. Mikuletič

Lovska kinologija

Preizkušnja lovskih psov za lov na divje prašiče

V nekaterih predelih naše države iz leta v leto opažamo naraščanje številčnosti divjih prašičev. Ta divjad prihaja tudi v območja, kjer je dosedaj ni bilo. Če prebiramo lovsko-kinološke mesečnike, zasledimo članke, ki govorijo o dvigu staležev te divjadi, prav tako pa so zelo pogosti tudi oglasi, s katerimi lovci iščejo lovske pse, primerne za lov za to divjad. Ti oglasi so celo zelo zahtevni, npr.: »Iščem lovskega psa katerekoli pasme, ki izsledi in goni le divje prašiče.« Ta potreba se ni pojavila samo v naši republiki, ampak o tem bomo tudi v lovskih in kinoloških revijah sosednjih držav. Morda je minilo že deset let, kar sem bil povabljen, da ocenjujem pse jamarje na mednarodni razstavi psov v Budimpešti. Dan po razstavi se nas je zbralo nekaj lovcev in razpravljali smo o tem, kaktera pasma bi bila najbolj primerna za lov na divje prašiče.

Leto ali dve po tistem sestanku sem dobil vabilo za sojenje dela psov jamarjev na mednarodnem tekmovanju. Z velikim veseljem in zanimanjem sem se odpravil v rudarsko mesto Komlo. Presečen sem bil nad tamkajšnjim zanimanjem za to prvo preizkušnjo psov jamarjev za lov na divje prašiče. Tja so prišli vodniki fox- in welsh-terierjev ter ostrodlakih jazbečarjev iz ČSSR, Avstrije in Zahodne Nemčije. Po opravljeni tekmi v rovu so psi nadaljevali delo v ograjenem in močno zaraščenem prostoru (približno 500 m²), kjer je bil približno 75 kg težak merjasec. To delo smo navzoči sodniki ocenjevali kar po prosti presoji, ker pravilnika še ni bilo. Že ta prvi poskus je rodil uspeh, videti je bilo nekaj ostrih in vztrajnih napadalcev, glasnih »goničev«, pa tudi nekaj »mlačnežev«; nekateri so na prašiča le lajali iz previdne razdalje. Toda led je bil prebit.

Po končani prireditvi smo postavili obširen zapisnik s pozitivnimi in negativnimi ugotovitvami, obenem pa sem dobil spet vabilo za naslednje leto. Ta prireditev je postala tradicionalna. Na naslednji prireditvi je sodelovalo že nekaj vodnikov s psi iz Jugoslavije.

Podobno prireditve, prirojeno za naše potrebe, so organizirali v Šumariji Djakovo 16. in 17. aprila 1983; tokrat je bila organizirana že tretjič. O tej prireditvi bi poročal naslednje:

Prireditve so načrtovali za dva dni; prvi dan za goniče vseh pasem, drugi dan pa za lovske terierje. Goničev je bilo izredno veliko, brak-jazbečarji, balkanski, istrski (ostrodlaki in kratkodlaki), posavski goniči, bosanski baraki in slovaški goniči. Vseh psov je bilo prijavljenih 18, od teh se jih je 15 uvrstilo v nagradne razrede. Brak-jazbečarje smo preizkusili posebej in od teh se je eden uvrstil v I. nagradni razred, trije pa v II. Od visokonogih goničev so štirje dosegli I. nagradni razred, štirje II., sedem pa III. nagradni razred.

Lovskih terierjev je bilo prijavljenih kar 29; pet se jih je uvrstilo v I. nagradni razred, sedem v II., štirje pa v III. nagradni razred.

Vredno je omeniti delo bosanskega baraka, ki mu je uspelo čredo treh divjih prašičev razbiti, največjega merjasca pa je vztrajno in zelo ostro gonil. Omenil bi še delo dveh lovskih terierjev nekega lastnika iz Zagreba. Pes Cabalo von Affeln je dvakrat zaokrožil po prostoru, dobil

prašiča v nos in takoj napadel. Nato se je merjascu obesil za vrat. Ta je s psom na sebi krožil, dokler se ga v gostem trnju ni otresel. Drugouvrščena Ega von der Solitude je bila po sprčenju takoj glasna, izsledila je prašiča in ga srdito napadala. Ko jo je merjasec odbil, se je spretno umaknila, znova napadla in merjasca prisilila v beg. Treba je povedati, da je bila njena sledoglasnost najboljša pri vseh tekmujočih pseh z goniči vred.

»Obora«, če ta prostor lahko tako imenujemo, je velika 100 × 130 m. V sredini je zelo na gosto zaraščena z 1 do 5 m visokimi smrečicami, ob robu pa raste robidovje in drugo trnje, in tja so se zatekli prašiči. V sredini obore je visoka preža za 8 ljudi. Prostor pa tudi vse okoliščine so zelo primerne za tako tekmovalje.

Za ugotavljanje kakovosti in za ocenjevanje je bil sestavljen poseben pravilnik po dosedanjih izkušnjah. Preizkušali smo način iskanja, kakovost nosu, ostrnost, vztrajnost in glas pri oblaževanju, sledo ali vidoglasnost, ubogljivost in odložljivost: prost ali privezan. Glede na pomembnost discipline je bila določena številčna lestvica od 2 do 8 točk, ocenjevali pa smo od 1 do 5. Ocena se je pomnožila s koeficientom, vse skupaj pa je dalo število točk za oceno oz. nagradni razred. Število točk za III. nagradni razred je bilo od 78 do 117, za II. nagradni razred od 117 do 156 in za I. nagradni razred od 156 do 230. Največjega števila točk ni dosegel noben pes.

Zanimanje za to prireditev je bilo izredno. Prav prijetno se je bilo pogovarjati z vodniki in opazovalci, ki so prišli iz Varaždina, Čakovca, Zaječara, Križevca, Bosanskega Broda, Osijeka, Našice, Dervente, Bosanskega Šamca, Prnjavora, Zagreba, Metkovića in iz drugih krajev.

Naj omenim še to, da veliko psov pri vseh pasmah na preizkušnji ni doseglo potrebnega števila točk za uvrstitev. Ti psi oziroma vodniki so prišli iz krajev, kjer so divji prašiči zelo redki ali pa psi celo še niso imeli priložnosti, da bi se srečali z njimi. Vodja

prireditve je vodnikom teh psov dovolil, da se njihovi psi vsaj enkrat srečajo s prašiči in marsikateri vodnik je zadovoljen odšel iz obore, ker je njegov pes pokazal vsaj prirojeno zasnovo za tak lov.

Neprecenljive vrednosti bi bilo, če bi to prireditev razširili še z disciplino »delo po krvnem sledu«, saj prav pri lovu na divje prašiče pobegne veliko obstreljenih živali.

Taka prireditev zahteva precej administrativnega dela in še več priprav v lovišču ter pri sami organizaciji. Članom Šumarije Djakovo in tamkajšnjega kinološkega društva moram izreči vso pohvalo za požrtvovalnost in vloženo delo. Zaenkrat so edini v Jugoslaviji organizirali tako tekmovalje, koristno pa bi bilo, če bi bila ta prireditev vsako leto. Če sklepam po številu udeležencev, lahko mirno trdim, da se lovci zelo zanimajo za tako preizkušnjo. Vodniki bi tako prišli do šolanja in preizkušenih psov za lov na divje prašiče, kar bi bilo v korist etičnemu lovu na to divjad, v čast naši kinologiji, dajalo pa bi tudi gmotno korist lovskim organizacijam.

Omenil bi rad še to, da je avstrijski klub za zrejo lovskih terierjev v svoj lani na novo sprejeti pravilnik za ocenjevanje lovskih terierjev že vnesel tudi določila za ocenjevanje lovskih terierjev pri »delu« na divje prašiče in lani že pripravil tako prireditev, naslednjo pa napovedal še za to leto.

Ivan Caf,
kinološki sodnik

O lovski kinologiji na Gorenjskem

Lovsko-kinološko društvo (LKD Gorenjske) je bilo ustanovljeno leta 1978 in je ob ustanovitvi štelo 52 članov kinologov. LKD Gorenjske pokriva področje Zveze lovskih družin Gorenjske, to je področje 28 gorenjskih lovskih družin z okoli 1600 člani-lovci in lovci Zavoda za gojitev divjadi »Kozorog«-Kamnik in Triglavskega narodnega parka.

Lovska kinologija na Gorenjskem ima dolgoletno tradicijo. Zlasti naglo se je razvijala v povojnem obdobju, ko so bile ustanovljene lovske družine in smo začeli lovišča družbeno upravljati. Do ustanovitve LKD Gorenjske je bila kinologija v pristojnosti posebne kinološke komisije pri ZLD Gorenjske, v merilu Slovenije pa pri več pasemskih organizacijah, združenih v Kinološki zvezi Slovenije. LKD Gorenjske ima 358 članov (to je več kot petina vseh gorenjskih lovcev). Ocenjujemo, da imajo člani LKD Gorenjske 320 lovskih psov več pasem, število psov pa še narašča. Od 28 lovskih družin ima že 22 družin enega ali več preizkušenih lovskih psov za iskanje obstreljene divjadi po krvnem sledu.

LKD Gorenjske organizira vsako leto telesno ocenjevanje lovskih psov in preizkušnjo naravnih zasnov (PNZ). Posebno pa so LKD in lovske družine aktivne pri organiziranju tekmovalj za posamezne pasme (goniči, krvosledci, jamarji, ptičarji in šarivci) v lokalnem in republiškem merilu. Leta 1981 je LKD v sodelovanju s športnim Kino-

loškim društvom Naklo priredilo razstavo psov vseh pasem — CAC v Kranju.

V splošno zadovoljstvo ugotavljamo, da je v delovnih organih ZLD Gorenjske in pri veliki večini LD na Gorenjskem vse več razumevanja za kinološko problematiko. Rezultat tega je, da število in kakovost dobrih in preizkušenih lovskih psov narašča, pa tudi rejcev in vodnikov je vse več. Prav gotovo ima za to velike zasluge sedanji častni predsednik LKD Gorenjske, kinološki sodnik Miloš Kelih, ki je vzgojil rod dobrih kinologov in mlajših kinoloških sodnikov.

Da bi kinologijo po posameznih področjih in v nekaterih lovskih družinah še izboljšali ter prenašali pozitivne izkušnje in pridobljeno znanje naprej, smo na Gorenjskem letos junija organizirali posvetovanje za vse kinološke referente lovskih družin na Gorenjskem. Dogovorili smo se, da bi posvetovanja v prihodnje postala stalna oblika medsebojnega povezovanja in reševanja kinoloških problemov. Sprejeli smo tudi sklep, da v LKD vključimo slehernega rejca ali vodnika lovskega psa na Gorenjskem in tudi druge ljubitelje lovskih psov ter kinologe iz Gojitenega lovišča »Kozorog«-Kamnik in Triglavskega narodnega parka. Ena izmed najvažnejših in stalnih nalog kinoloških referentov v lovskih družinah bo svetovanje, kakšne pasme lovskih psov so primerne za posamezno lovišče glede na vrste divjadi in druge razmere. Prav tako bo treba v prihodnje več pozornosti posvečati vzgoji in izobraževanju kinoloških referentov, da bodo ti

lahko svoje znanje o zreji in šolanju psov posredovali rejcem in vodnikom lovskih psov v LD. Sprejeli smo tudi priporočilo vsem lovskim družinam Gorenjske, da bi za kinološke referente po družinah izbirali (volili) najboljše kinologe in jih zaradi njihove strokovnosti ob reelekciji ne bi po nepotrebnem menjavali; morajo pa biti seveda tudi člani IO LD. Na posvetovanju smo tudi ugotovili, da kljub zadovoljivemu splošnemu stanju kinologije na Gorenjskem v nekaterih lovskih družinah posamezni lovci nimajo pravičnega odnosa do lova z lovskim psom. V nekaterih LD še vedno lovijo s psi, ki niso telesno ocenjeni in niso opravili preizkušnje naravnih zasnov, ki niso tudi drugič cepljeni proti steklini itd. Po drugi strani pa je zelo razveselljivo dejstvo, da se vedno več mladih lovcev odloča za nakup lovskega psa. Ti mladi lovci skušajo slediti načelom sodobne kinologije, ki zahteva, da je veliko več paritev načrtnih (pravilna predhodna izbira plemenjaka), da legla mladih psov strokovno pregledajo zrejni referenti iz LKD in tetovirni referent, saj je le tako zagotovljeno potrebno izločanje slabih mladičev. Uspehe našega LKD potrjujejo tudi številna priznanja na razstavah in dosežki na tekmovanjih, ki jih posebno v zadnjem času dosegajo naši člani doma in na tujem. S posebnim zadovoljstvom smo na posvetovanju ugotovili, da je ZLD Gorenjske le-tos v svojih smernicah za gojitve divjadi na Gorenjskem v letu 1983 posvetila del prostora tudi lovski kinologiji, ki na Gorenjskem vedno bolj postaja sestavni del varstva, gojitve in lova divjadi (ugotovljeno je bilo, da že vrednost ene same izgubljene živali — npr. srnjadi — poplača nabavno vrednost lovskega psa-krvosledca).

Za jesen pripravljamo tudi seminar za vodnike lovskih psov — dvodnevni teoretični in praktični program. Na 5 prireditvah, ki smo jih že organizirali v letošnjem letu, so sodili že naši sodniki, saj imamo 8 kinoloških sodnikov, ki aktivno delajo tudi zunaj gorenjskega območja.

IO LKD Gorenjske — S. P.

Predvidena legla

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 23. 11. Rejec Jože Se-dej, Ljubogojna 11, Horjul.

Bavarski barvarji (JRBb):

Leglo 13. 12. Rejec Franc Ahačič, Begunje 88 na Gorenjskem.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 20. 12. Rejec Jože Ju-rečič, Veliko Mraševo 54, Podbočje.

Leglo 21. 11. Rejec Franc Rajter, Gradišče 5, Zg. Ščavnica.

Foksterierji (JRFos):

Leglo 21. 12. Rejec Matjaž Valjavec, Hudi graben 4, Tržič.

Kinološka zveza Slovenije

PNZ psov jamarjev LKD Novo mesto, 15. 10. 1983

Po planu kinoloških prireditvev LKD Novo mesto so marljivi člani tega društva pripravili uspelo PNZ psov jamarjev. Prireditvev je organizirala LD Škocjan, ki jo je treba pohvaliti za to, ker je vodnikom psov jamarjev dala na voljo najbogatejši del lovišča; hkrati se jim v imenu vodnikov in v svojem imenu zahvaljujem za dobro organizacijo, saj smo delo na planem končali v pičlih

dveh urah, vsak pes pa je prišel na zajca.

Za preizkušnjo so člani LKD Novo mesto ob izdatni pomoči članov LD Škocjan zgradili umeten rov z mednarodnimi dimenzijami; primeren je za še tako zahtevno preizkušnjo.

Sama PNZ je potekala brez zapletov, v veliki meri po zaslugi prizadevnega vodje Janeza Zupeta in sodniškega pripravnika Franca Juga, pa tudi vodniki so bili disciplinirani. Na PNZ so privredli 12 psov, PNZ pa je uspešno opravilo 10 psov. Pet psov je doseglo II. nagraadni razred, pet pa III. nagraadni razred. Dva vodnika sta od preizkušnje odstopila, ker njuni psoci nista pokazali zanimanja za rov.

Vsi psi so delo na planem in v rovu opravili razmeroma zadovoljivo in vsi so bili sledoglasni. Samo voda je bila

za nekatere pse zelo trd oreh, tako da so nekateri vodniki z veliko težavo pripravili psa do tega, da je zaplaval. Vodniki očitno svojih psov ne uporabljajo za delo v vodi, kar se mi zdi zelo čudno, saj je večina lovcev iz lovskih družin ob reki Krki, torej iz lovišč, ki so bogata z vodno pernato divjadjo, ki jo lovski terier zelo rad prinaša iz vode. Če psu vodnik za to da priložnost, prinašanje iz vode ne bi smelo biti problem.

Na splošno vodnikom priporočam, da več vadijo s svojimi varovanci, kajti izgovor »nimam časa« psu ne more izboljšati ocene!

Prireditvev, ki je bila prvič zaupana LD Škocjan, je lepo uspela, za kar gre priznanje vsem, ki so tako ali drugače sodelovali na tej kinološki prireditvi.

Franc Svetec,
kinol. sodnik

Ne le razstavni, tudi delovni lovski pes potrebuje vsakodnevno nego dlake
Foto B. Lesković

LOVSKE DRUŽINE IN GOJITVENA LOVIŠČA!

Ste že izpolnili svojo obveznost v okviru akcije

»88 DREVES ZA TOVARIŠA TITA«?

SADIKE PO UGODNIH CENAH

dobite pri

ANTONU ZIDANŠKU

ŠKEDENJ 15

63215 LOČE PRI POLJČANAH

večje količine dostavimo na vaš naslov
na voljo so sadike lesnik, divjih hrusk in orehov

Obvestilo

Iz programa knjig Zlatorogove knjižnice so na voljo še naslednje knjige:

Srnjad	150 dni
Ocenjevanje muflonov in divjih prašičev v naravi	90 din
Zelene stečine	100 din
Gams	150 din
Divji prašič	200 din
Skupaj	690 din

Pri nakupu kompleta (vseh naštetih knjig) plača kupec za siceršnjo skupno vrednost 690 din je 520 din, če jih osebno prevzame v pisarni LZS, Župančičeva 9, Ljubljana (od 9.—14. ure).

Vsem slovenskim lovskim organizacijam in šolam prodamo knjige z 20% popustom.

Na zalogi je še knjiga Veljka Varičaka **Ocenjevanje lovskih trofejev**, ki stane 120 din.

Pisarna LZS

Tečaj za vodnike psov vseh pasem v Ljubljani

Lovsko kinološko društvo (LKD) Ljubljana prireja tečaj za vodnike lovskih psov. **Pričetek tečaja bo v četrtek, 12. januarja 1984, ob 16.30 v dvorani Krajevne skupnosti Kolodvor, Moše Pijadejeva 22.** Pismene prijave s točnim naslovom tečajnika je potrebno poslati do 5. januarja 1984 na naslov: **LKD Ljubljana, Župančičeva 9/II, 61000 Ljubljana.**

Udeležbo na tečaju še posebej priporočamo lovskim pripravnikom in vodnikom lovskih psov, ki imajo pse godne za šolanje.

Informacije dobite v pisarni LKD Ljubljana, Župančičeva 9/II, vsak torek in petek od 10—12 ure in vsako sredo od 16—18 ure.

Lovsko kinološko društvo
Ljubljana

Zrejnega pregleda za ptičarje letos ne bo!

Vse lastnike psic pasem nemški kratkodlaki in ostrodlaki ptičar, epagneul breton in irski seter obveščamo, da letos zrejnega pregleda za ptičarje ne bo!

Komisija bo na osnovi pogojev, ki so jih psi izpolnili v letu 1983, določila ustrezne plemenjake. Pogoji so: dobra telesna ocena in uspešno opravljeno »C« tekmovanje ptičarjev ali prav dobra ali odlična telesna ocena in opravljena PNZ — »A« ptičarjev.

Lastniki psic naj pošljejo fotokopije prve in zadnje strani rodovnika na naslov zrejne komisije: **Vojko Pirher, Lukavci 26 a, 69242 Križevci.**

Zrejna komisija za ptičarje

MALI OGLASI

Ugodno prodam kombinirano puško Merkel Suhl, kal. 7 × 65 R/12 s strelnim daljnogledom Zeiss (suhlska montaža). — Informacije po telefonu: (062) 771 305 (popoldne).

Prodajam nemške ostrodlake ptičarje, stare 4 mesece. Starši so uvoženi iz Nemčije in so šampionskega in delovnega rodu (mati: 21-krat CAC in 10-krat CACIB, 1-krat CACIT — medn. šampion; oče: 12-krat CAC in 4-krat CACIB, 2-krat CACIT — medn. šampion). **Psarna »Arbanska Yu« — nemških ostrodlakih ptičarjev.** — **Anica in Mihovil Banski, 42000 Varaždin, Labinska 2, telefon: (042) 21 02.**

Prodajam leglo lovskih terierjev odličnih staršev. — Jože Kuder, Lisca 23 d, 63000 Celje, telefon: (063) 31 112, int. 266.

Prodajam kratkodlakega istrskega gonilca (psico, staro 27 mesecev) s prav dobro telesno oceno in opravljeno PNZ. — Franc Avbelj, Zg. Koseze 7, 61251 Moravče.

Prodajam lovsko šibrenico — brezpetelinko, kal. 16/16, borovelske izdelave. — Telefon (061) 329 403.

Prodajam karabinko Mauser, kal. 7 × 64 s strelnim daljnogledom Karl Kaps (1,5—7 × 32) — suhlska montaža; MK puško ČZ s strelnim daljnogledom 6 × 28 in lovsko polrisanico ČZ, kal. 12/7 × 57 R s strelnim daljnogledom Zeiss (4 × 32) in z menjalnimi cevmi 12/12. — Mirko Miščević, Cesta herojev 58, 68000 Novo mesto, telefon: (068) 24 537.

Prodajam češko MK-polavtomatsko puško, zelo dobro ohranjeno. — Franci Koncilja, Kresnice 68, 61281 Kresnice, telefon: (061) 877 290.

Kupim rusko bokarico, kal. 12/12, z enim sprožilcem. — Pičulin, telefon: (064) 28 678.

Prodajam puško Marocchi trap lantrast, Perazzi M × 8 trap. Cena po dogovoru. — Gianfranco Vincoletto, Sermin 16, Bertoki, 66000 Koper, telefon: (066) 62 121, int. 274.

Prodajam lovsko karabinko Mauser 8 × 57 IS s strelnim daljnogledom Vega (4 × 32) — suhlska montaža, in dvocevko Suhl, kal. 12/12, mod. 35/70. — Geli Ristič, Ljubljana, Jamova 70, telefon: (061) 263 121.

Prodajam nevezane letnike revije Lovec (od I. 1967 do 1982), plašč hubertus in 3 m blaga (kamgarn) za lovsko obleko. — Klemenčič, Rašiška 11, 61000 Ljubljana, telefon: (061) 575 324.

SLIKI NA OVITKU — STR. 411:

Mrzlo ležišče

Foto J. Papež, Diana

Trop gamsov

Foto M. Pogačnik, Diana

DIVJAD

Življenje divjadi
je živa pesem narave

Čudovita knjiga enciklopedijskega formata vam prinaša lepoto žive narave z vsemi živalmi, ki to lepoto izpolnjujejo v vedno ponavljajočo in spreminjajočo se pesem življenja. V knjigi je v besedi in sliki predstavljena divjad, ki živi na slovenskih tleh. Tako je predstavljena tudi cela vrsta pernatih prebivalcev naših gora in dolin, gozdov, travnikov in močvirij. Avtorji so izpustili le ptice selivke, ki se ustavljajo pri nas le mimogrede ob preletu med selitvijo. Težišče knjige je v podobi, ki jo spremlja izčrpno poljudno besedilo priznanih slovenskih poznavalcev divjadi.

Knjigo lahko naročite po telefonu (061) 211 867 ali z dopisnico na naslov: Prodaja po pošti, Založba Mladinska knjiga, 61000 Ljubljana, Titova 3. Lahko pa jo kupite ali naročite tudi v knjigarnah in pri naših založniških poverjenikih.

M založba
mladinska
knjiga

192 strani
180 barvnih slik živali in narave
23 posnetkov umetniških del in arheoloških najdb
Cena: cpl, 1650 din